

XII, 71. Mine Tafeln.

tab. 1.

K. 284.

*Regia Progenies, CURT BECHLING, Stemmatis alti
 Fundator, magno SAXONÆ Othone sahur:
 In Te bis felix, qui caelo sanguine fulgas
 Aula Regis tu Archon, gloria Gentis Apex.
 Magne Floras, U GUSTO Cœ, uti Cilnis, altor,
 Germina flos Durium perpetuatur, vèro!*

*Horatius paravit
 Jo. Conrad Kintisch*

Dr. Johann Daniel Schulze, Dresden

25.
AUGUSTÆ
BEICHLINGIORUM

ORIGINES,

AULÆ SAXONUM AUGUSTÆ
REGIÆQUE POLONORUM
MAGNO

CANCELLARIO

ATQUE SANCTIORI SENATORI,
ILLUSTRISSIMO DOMINO,
DOMINO

WOLFGANGO-DIETERICO

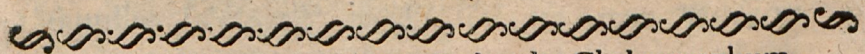
S. I. R.

COMITI BEICHLINGIO,

Domini perincluti Hoyersvverdensis Domino,

HEROI,
quâ datum est Summo

S.

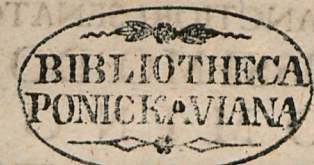

Dresdæ apud Mauritium Bodenehr, Chalcographum.
ANNO ALTERNANTIS ÆRÆ JUBILEO,

Et Typis Schrötelianis, 1710.

AUGUSTAE
BEICHLINGIORUM

REGIAE SACHSONIAE AUGUSTAE
REGIAEQUE POLONORUM
MAGNO

CANCELLARIO

WOLFGANG DIETTERICO

49
2
4

COMITI BEICHLINGIO
Dominii principatus Hohenverdenis Domino

ANNO ALTERNANTIS 1784
L. Typo Schwanen

ILLUSTRISIME COMES,
DOMINE GRATIOSISIME.

Culnius Mecœnas, Hetruriæ regibus atavis editus. summis in deliciis erat suo **AUGUSTO**, quem Divûm genus atqve servatorem mundi gentes per orbem terrarum passim salutabant. Uterqve delectabatur familiaritate & consortio P. Virgilio Maronis & Q. Horatii Flacci poëtarum non sui tantum seculi, sed omnis ævi inter Romanos principum, qui utriusqve heroicæ virtutes & gloriose gesta carmine, qva humano datum ingenio est, summò decantantur. Id quod impulit J. B. Mantuanum, Italum, utriusqve memoriæ & laudibus quasi diçterio quodam alludere:

Sint Mecœnates, non deerunt forè Marones,
Virgiliumqve tibi vel tua rura dabunt.

Uti nullus *felicior Augusto*, ita nemo *melior Trajano*: Huic C. Plinius junior Novocomensis, vir

P R Æ F A T I O.

eloquentia, virtute & sanctitate vitæ atqve morum (a) aut maximus ipse, aut inter maximos seculi sui viros reputandus, Panegyricum dixit omni elegio nobiliorem. *Carolus ille Magnus*, [cui universa Germania, & imprimis Saxonia nostra, cum boreali tractu, initia debet nominis Christiani, longamqve seriem Episcopatum & Archidiaconatum, quæ asceteria quondam erant pietatis, eruditionis & virtutum, funditus excitorum] vitæ gestorumqve præconem aluit *Eginhardum*, Saxonem, generum suum, aulaeque regiae Cancellarium & Historicum, elegantiam & puritatem dictionis omnium sui ævi principem (b). Summum Imperii culmen ad Germanos translatum primi intra Germaniam firmarunt Saxones, magni illius *Vvittekindi* gloriosissima propago, duo *Henrici* & tres *Ottones Augusti*: horum laudes meritoque istius ævi ferè unicus scriptor, *Ditmarus*, Antistes Merseburgensis, Misnicæ ditionis, ex Comitibus Saxonie oriundus, nobili Commentario posteritati commendavit. Ille enim est (c), cujus fidelissimis lucubrationibus in hac rudis ævi caligine veluti face utimur: cujus *Chronicon*, unicum hujus ævi thesaurum, jam olim par fuerat erui è tenebris, vel unius *Henrici* [*Aucupis*] Imperatoris causâ, cujus acta complectitur, ne damnum optimi fortissimiqve Saxonis res unâ sepultæ delitescerent.

Quid

(a) Augusti elogio Buchneri. (b) Judice G. S. Vossio in Tr. de Hist. lat.

(c) Verbis utor Andr. Brunneri P. II. Annal. Boj. L. IX, f. 677.

P R Æ F A T I O .

Quid de **AUGUSTO** nostro? Qui, uti veris-
simus nominis interpres, undique augustus & sibi sem-
per similis, omni fortunam (ut Lucani verbis utar) pro-
vocat horâ,

Curibus parvis & paupere terra
Missus in imperium magnum (a);
ex Principe Princeps-Elector, ex Electore delectus tam
vasti imperii Rex, tot contra nitentium competitor, vi-
ctor, Triumphator, semper superior, omnibus impar: di-
vini Platonis edictum secum reputando, *nullam fe-
licio rempublicam esse, quàm ubi do-
cti regnant, aut principes philosophantur,*
armis consilia potius habens, utriusque aulae, & regiae &
electoralis, regimen Consiliariis munivit, dexteritatis ar-
que eruditionis gloriâ præfulgidis: virtute duce, comite
fortunâ, fortunante DEO, ipse regium conscendens soli-
um Polonorum, augustæ profapiae V Vittekindorum rega-
le decus restituit, idque post extinctum **HENRI-
CUM I.** Germanorum semper-Augustum, omni en-
comio majorem, cæloque suo redonatos *Ottones*

A 3 *augu-*

(a) Virgil. *Aeneid.* VI. §. 812. seq. Hoc Cumanae Sybillæ de Anea vaticini-
um Lusû fontiaro (nec sine augurio) obtigit in erudita societate Patavi-
nâ, Saxonie nostræ quondam Alexandro, MAURITIO, quem uti in-
comparabili Martia virtute, ita atavum AUGUSTUM (fratrem Mauri-
tii, & hæredem-successorem) augustali fulgore æquat *augustissimus Rex*
noster.

P R Æ F A T I O.

augustissimos, suæ gentis primus : Lineæ verò suæ
 VVettinensis, quæ VVittekindum juniorem proavum ha-
 bet Rex omnium primus, omnium augustissimus. VI-
 VAT AUGUSTISSIMUS REX NOSTER (veteri for-
 mulâ, sed voto semper novò) FELICIOR AUGUSTO,
 MELIOR TRAJANO !

Hujus verò sidera, & regnandi artibus, & doctrinæ
 sublimioris cultu conspicua, dum animò contemplor ;
 Concede, **D O M I N E**, ut in Laudes Tuas ferar !
 Cum quò veterum, aureæ illius Romæ procerum, sat
 aptè Te conferam, digniorem *Mecœnate* non video :
 Qvi augustis natus aravis Cor *Augusti* tenes, regio
 sanguine clarus Regi asides, Augustæ aulæ delectus Pur-
 puratus splendore regiam comples, consiliis firmas : San-
 ctior *Augusti* Senator, & magni Sigilli Custos, secre-
 ta aulæ dirigis : allectus regni particeps, & belli & pacis
 ardua venerabili ore manûque moderaris : qvi *Cilnii*
 instar illius inter illustres Patriæ, aulæque Augustæ Eru-
 ditos, principatum obtines, & eruditis faves, devotos
 fovēs, fovendoque juvas. Sed, ô quàm (b)

Pulchrum eminere est inter illustres viros,
 Consulere patriæ, parcere afflictis, ferâ
 Cæde abstinere, tempus atque iræ dare,
 Orbi quietem, seculo pacem suo !

Hæc summa virtus, petitur hæc cœlum viâ.

(b) Verba Senecæ.

Ut

Ut verò ad id me accingam, quod cardo propositi est, ab origine repetiturus tum vetustatem nominis, cum gloriam gentis *Beichlingiana*, & alti Stemmatis propaginem, quæ sanguine Reges attingit (a) ipsamque augustam Saxonum quondam Domum, & Principes Imperii affinitate æquat: maxime doleo, Vulcani & Martis nequitiis chronicos gentis Libros primarios jamdudum periisse: Hinc, quæ in medium producturus sum, plurium annorum spatio hinc-inde, quasi sparsa Sibyllæ folia colligere necesse habui, in id maxime intentus, universi Misnici & Saxonici nominis, Nobilitatis. & ipsius Patriæ adeo gloriosissimæ, antiquitates & momenta, singula atque universa pro virili eruere, styloque adornata historico aptiori ordine ac methodo posteritate redonare.

(a) Testes hujus elogii allego, post Ditmarum & Monachum Bigaug. apud Maderum, Geo. Fabricium I. III. Origg. Sax. f. 338. Albinum in Chron. Misn. Tit. XIX. & in Progymn. novæ Sax. Hlft. p. 121. item in Geneal. Comitum Leifnic, sub Wiperto III. Groicensē. Sigism. à Bircken & Nepotem Sax. Tab. IV. Geneal. Wittek. Lit. H. hisque plures tam veteres quam recentiores, inque his Andr. Hoppenrodiam in Albo, f. Geneal. Principp, & nobilium Familiarum, per mille annos in Saxonia florentium &c. & Eliam Reufnerum in Auctario Basl. operis Geneal. Cathol. fol. 117. Venerabilem Spenerum P. II. Op. Herald. fol. 302. Notanda imprimis verba Albini in hist. Wipert, III. c. L. Fuit autem CUNO Comes Bichlingensis è Saxonica Wittekindea familia serenissima oriundus, ideoque & *nobilissimus Princeps* à Pegaviensi dicitur, filius videlicet Ottonis, Saxonie Bavariæque Ducis, qui & Visurgianus interdum dictus est, & hostis Henrici IV. Imp. præcipuus fuit in Saxonia, pater Henrici Crassi Comitis Northemii in Frisia occisi. Ab hoc Cunone s. Conrado, eam vetus illa Stirps Bichlingensium, quæ in Chronicis Thuring. à Julii Casl. temporibus fabulosè, ut puto, deducitur, extincta esset, novam Comitum Bichlingensium familiam fundavit, quæ paulò ante nostra tempora & ipsa desit, & cujus bona nobilissima Wertherorum familia nunc tenet &c. hæc Albinus. add. Btötufius in Chron. Saxo-Halensi p. 30. & 26. ubi ex vetusto catastro s. catalogo Procerum Saxonis, tempore Constantini Pogonati consignato, 3400. vasallos militares *Baroni Beichlingio* assignat, militiae Saxonice partem ordinariam & quasi hereditariam constituentes, circa A. C. 680.

PrimiComi-
tes Beich-
lingani.

Romanam *BEICHLINGIORUM* originem, ex vetusto quodam MSCtô Thuringico celebrat *Wolfgangus Wertherus*, brevi quodam historia, quam *Arci Beichlingana*, emptionis jure ad gentem suam translatae atque ab se splendide instauratae. A. cl. b. LIII. inscribi curavit. Primum fundatorem Sedis Beichlinganae ad Onestrum, primi Imperatoris Romani atque fundatoris Monarchiae Christianae, C. Julii Caesaris temporibus in has oras appulisse, non equidem repugno, non ignarus eorum, quae Chronicon Coloniense tradit, aliquot nobiles & illustres familias ductu C. Julii Caes. & M. Ulpii Trajani Impp. ad Littora Rheni pervenisse, sensatim moribus Germanorum assuetos Rhenum superasse, numeris instructos sedes sibi hinc-inde per Germaniam magnam ac feram (uti cultiori Romae tunc audiebat haec Trans-Rhenana) elegisse atque fundasse, inque his nobiles Liskerchios, Barones Wildenfelfios & Romhildenses, Comites Hennebergios, & hos ipsos *Beichlingios*: ex quibus Annales celebrant vetustissimi *ERPONEM* quendam, conditorem urbis Thuringiae, *ERFURTI*, teste veteri rhytmô, quem Marcus Wagnerus Frimariensis, S. Caes. Maj. Antiquitatum Inquisitor per Europam (ita audire maluit) in *Regno suo Thuringiae* parietibus cœnobiorum suo tempore adscriptum allegat:

ERP Baro (b) de *BEICHLING* urbem fundavit in oris Tyrigetis, *ERPFURT* præclaro nomine dictam.

Erphurdum inquam, at quantum urbem, quam non urbem sed orbem Thuringiae [b] vulgus Thuringorum salutat. Hanc inquam Beichlingius s. Comes s. Baro (c) fundasse perhibe-

(b) Die Haupt-Stadt in ganz Düringen ist Erfurt/ welche der gemeine Mann das ganze Land nennet &c. ita legitur ap. Adr. Beyerum in Geogr. Jen. p. 107.

(c) Antè Carolum M. Comitum titulus Germanis nostris trans-Rhenanis ignotus penè fuit atque insuetus, qui terras suas per pagos dividebant, pagos Dominiis s. Baronatibus, distinguebant, & Principes pa-

ERFO.

HISTORIA BEICHLINGIANA.

habetur, seculò post C. N. quinto æterna nominis Beichlingiani gloriâ.

Circâ A. C. DCCCCXXX. gloriosissimus Saxo, *Henricus I.* per totam Germaniam & fines Imperii Romani rerum potiri cœpit, inter hæreditarias dictiones, quas a patre Ottone, magno Saxone ad Visurgim, acceperat, Thuringiam quoque numerans, caput Thuringiæ Erphurtum mœniis primus cinxit, oppida & arces ab injustis invasoribus occupatas passim vindicavit, suum cuique restituit, Proceres Thuringiæ beneficiario jure sibi obligavit, quorum ditiones, cum unus alterque mascula sinè prole decederet, patrimonio Principum, tunc Impp. accreverunt, inque his successû temporis Beichlinga. Hanc ultimis annis *Otonis M.*, *Henrici primogeniti Imp. Augusti* adhuc, tenuit *Dietericus Comes Beichlingius*, quem ludis equestribus, A. C. DCCCLXIIII. solennissime Martisburgi celebratis, atque à Ridaco Marchione Misniæ institutis, interfuisse legimus in libb. Trojanum Germanorum (d).

Extinctâ hac nobili Romanâ (e) ut traditum est familia, quod tempore *Henrici II. s. Sancti*, ultimi augustæ Saxonum familiæ Imperatoris, accidisse reor, *Beichlingiana*, di-

B

gorum eligebant. Factum inde, ut, quos Comitum dignitate ornaverat Carolus Imperator, atq; beneficiariis restrictibus sibi devinxerat Barones, utroq; axiomate (des *H. N. N. Grafen und Edle Herren*) innotescere malebant, e. g. *Marck und edle Herrsch Landsberg/ Graff und Edler Herr zu Supplinburg/ Mansfeld/ &c.* ut minus adeò mirum sit, *Erponem*, qui prima rudimenta Erphurti jecit, Baronis potius quam Comitis *Beichlingii* titulo insigniri. Astipulantur nostræ sententiæ Brotusius in *Geneal. Principum Anhalt.* ubi specificè nominantur die *Edlen Herren zu Engern/ Ascanien/ Beichlingen/ Lippe/ Høpe/ Spiesgeberg/ &c.* *Reineccius, von der Meißner Ankunft und des Adels Herkommen/ & Spangenh. im Adelsp.*

[d] Add. Münsterus L. III. Cosmogr. cap. 4 49. num. 4.

(e) Num intermedia quædam familia Saxo nica Romanam hanc intercesserit & illam, quæ in *Courado* demùm cœpit, *Otonis Visurgani filio*, ex

tio pervenit ad *CONRADUM* sivè *CUNONEM*, Heinrici Aucupis, Imp. gloriosissimi, ex *Ottone*, Saxonum ad Visurgim atqve Bavarorum Duce, trinepotem, qui primus apaganagii sorte (*als ein abgetheilter Herr*) *Comitis Palatini Saxonici & Beichlingiani* titulò uti cœpit, sedemqve sibi ac posteris elegit arcem *Beichlinganam*. Hujus, uti alti Stemmatiss, cujus apicem, *DOMINE*, tenes, fundatoris origines repeterè, non supervacaneum erit. *WITTEKINDUS* Magnus, ultimus Regum, primus Ducum utriusqve Saxonie, tot Regum, Principum, Comitum, communis radix, primam thori sociam habuit *Gevam*. Gothorici Danorum

Re-
 augusta Imp. Sax. familiã oriundo, & ad nostram usq; ætatem perdu-
 rat, scrupulum non levem movent. quæ adducit Spangenbergius P. II.
 Adel. Sp. Lib. VII. c. 18. vom *Sächs. Adel. ex magnificis Thuringia vi-*
 rus (ita Pontifici Rom. in literis ad Bonifacium, Thuringorum Aposto-
 lum, circa A. C. 720. perscriptis audiunt apud Leznerum in V. B.) pri-
 mariis Saxonum familiis atq; proceribus annumeratos quoq; fuisse
Beichlingios, è quibus Tetrarchas suos pace bellòq; potentes eligere,
 Saxones consueverant. Hos non nisi indigenas Saxones ad summam
 rerum admisisse, facile comprobabit, qui genium Saxonum vel leviter
 perspectum habet, quippe quibus Romanum nomen & omnè exterum
 imperium infestum erat. Accedit, post extirpatos Thuringie reges
 omnem terram, quæ à sinistra Onestri ripa Hercyniam versus tendit,
 victores Saxones sibi vendicasse. nominisq; sui monumentum, & quasi
 terminum utriq; terræ, excitasse Saxoburgum, in territorio vetustissi-
 mi Comitatus *Beichlingiani*. Confer chron. Thur. Anon. quod 1685.
 Gothæ prodiit p. 494. Verba supra allegata Spangenbergii move-
 runt, ut videtur, eruditum Autorem Chron. Thur. modò dicti, p. 232.
 lin. 4. ut crederet, *Beichlingios quondam habitasse in Saxoniam*, cum ta-
 men ipsi Saxones ditionem Beichlinganam cis-onestranam, Hercyniam
 versus sitam, jure belli (temporibus nimirum Theodorici Austrasie &
 Hermenfriedi ultimi Thuringorum regum, trecentis annis antè Caro-
 lum & Wittekindum M.) finibus suis asseruerint ad tempus, quæ ho-
 dienum Thuringie adscribitur ut antè, mutato rerum statu sub Land-
 gravii, cum Ludovici Schönburgii nepos primi hæreditarii titulò à
 focero suo, Lothario Saxone, insigniretur. Distinguendum adeò in-

AUGUSTA BEICHLINGIORUM ORIGO. II.

Regis filiam, matrem *WIPERTI*, Ducis Saxoniae, Angriae, Westphaliaeque, natu majoris Wittekindi filii : Hic cum *Sintecilla*, Radebothi Frisonum Principis filia, genuit *BRUNONEM*, Saxonum Ducem : cujus frater, Wiggertus Ringelhemius, familiam Comitum Oldenburgensium, modernorumque Regum Daniae & Ducum Holsatiae fundavit, fundator simul arcis Oldenburgiae. Brunoni peperit *Svana*, Wolfradi Rothenfahnenensis Comitis, à quò Montfortii Duces descendunt, filia *LUDOLFUM*, ob res contra Normannos Vandalosque fortiter gestas ab Imp. Ludovico IV. declaratum primum magnum Ducem Saxonia, ex *Odda*, Willegisi Francorum oriental. Ducis filia (centum septemque annorum, cum vivis excederet matrona) patrem factum magni illius *OTTONIS* ad Visurgim (f), augustae Saxonum Familiae gloriosissimi conditoris, electi Romanorum Regis &c.

II.

III.

IV.

V.

B 2

Hic

ter Saxones & inter Saxoniam, habitârunt quidem inter Saxones (novos & quasi intercalares partis Thuringiae victores-colonos) *Beichlingii*, sed non in Saxoniam. *Dietericum* verò illum *Beichlingium*, quem ludis Circensibus Merseburgicis A. C. 968. interfuisse audivimus, familiae intermediae Saxonicae [si tamen quaedam Romanam illam, hancque] Wittekindeam, de qua jam dicturi sumus, intercessit] accensendum esse reor, & fortè ultimum suae stirpis, quae Tetrarchas quondam Saxonibus dedit. Superaddimus verba Petri Albini in Progymn. Novae Sax. Hist. p. 23. quae tamen eandem ferè cum sententiâ Thuringi illius censuram merentur: Bichlingensis Familia, cui in Thuringia cognominis arx est, cum sola ex Thuringicis familiis referatur inter Saxonicas, opinor, hujus nominis fuisse in Saxoniam, undè in Thuringiam deinde profecti sunt. Constat quidem, Bichlingensem Familiam conditam esse ab Ottonis, Ducis Visurgani & Bavariae, qui sub Henrico IV. vixit, posteris. Enzelis inter Westphalicas ponit: qui alias de Swartzburgia, Glichenfi, Orlamundana & Vinariensi dicit, ex Gothis esse oriundas, &c. Haec Albinus.

(f) Ob potentiam & auctoritatem, quâ omnes Germaniae Principes antebant, communi elogia salutatus, *der grosse Herzog an der Weser*.

VI. Hic enim cum *Hedwige*, Arnolphi Imp. filia augustali, post Brunonem & Dancwerum, Brunonis vici, & Domus simul Brunsvicensis primævæ conditores, progenuit *HEINRICUM I.*, quem *AUCUPIS* caractere antiquitas distinguit, (g) primum è Saxonibus, & ipsis Germanis post extinctos Carolingos Imperii Romano-Germanici Semper-Augustum: cujus immortalibus meritis, & rebus pace belloqve, domi forisqve stupendè gestis, non statuat Germania debet, sed seipsam, summamqve rerum. Hujus enim atqve filiorum, Ottonum augustissimorum gloria, fortibus pariter ausis & maximis victoriis insignium,

transcendit omnis temporis historias.

VII. Post fata Hatburgis Merseburgicæ *HENRICUS* gloriosissimè dictus secunda vota dedit *Mathildi*, agnati sui *Dieterici*, Comitis Ringelhemii atqve Oldenburgensis filix, cum quâ progenitus est (post *OTTONEM* illum augustissimum, quem Magni elogiò antiquitas insignivit) *HENRICUS*, primarius Dux Bavarix, bellis Bavaricis, Italicis, Hungaricis &c. gloriosus, pater *BRUNONIS* (cujus ex fratre Henrico nepos,

(g) Submonendus hinc nobis L. B., non deesse, qui Henricum hunc Aucupem cum suis majoribus à *Brunone*, fratre Wittekindi M. deducere malint, inq; his Spalatinum, Agricolam, Fabricium, Dav. Chytraum, pugnacem in contra sentientes Scriptorem: nos suis de causis secuti, h. l. sumus Albertum Crantzium, commubem Saxonum Historicum, sit celebrem satis antiquum: quem etiam secutus est Petrus Albinus & Elias Reufferus in vasto opere Genealogicò, & qui hos sequuntur, Sigismundus Betalius in Theatro Sax, & Nepos Saxonicus, Auctores Scholæ probati. Neq; improbare sententiam nostram videtur magni apud nostros nominis Historicus, C. S. Schurtzfl. in pereruditâ Diss. de Wittekindo M. p. 6. & 14. insertâ simul Tab. Wittekindæ. sed & editore in præfixâ Tab. Geneal. Chronici Ditmari Merseb. Primarii Augustæ Saxonum Familiæ Scriptoris, & coævi, cujus laudes supra recensuimus. Brunonem verò, fratrem Wittekindi, ἀπερὸν vita decessisse multi credunt,

pos, Henricus Sanctus, Familiam Saxonum Augustam terminavit) Brunonis via Domini & Marchionis Saxonici, matre *Juditha*, Arnulphi Alastoris, Bavarorum tunc Regis & Anti-Cæsaris, filiâ prognati. Hic cum *Haldeswinda* Comite Croatiae familiam propagavit in **BRUNONE**, uti nominis paterni ita possessionum unicô hærede, qui matrimonium iniit cum *Gisela* Henetorum Principe: Hanc post fata Brunonis thori sociam ascivit Ernestus Dux Sveviæ, hocque demortuo Conradus Saliqvus, Rom. Imp. Duxque Burgundia &c. Filius Brunonis & Gisela hujus augustæ celebratur **LUDOLPHUS**, Marchio Thuringiæ, qui Merseburgi [ubi & ossa ejus super sunt) decedens reliquit ex *Hiltrudi*, Balduini II. Flandriæ Comitis filia, post Ecbertum fortem bellatorem & conditorem Gvelpherbyti, & Brunonem IIX. prælio extinctum, indeque Hermannum Comitem Palat. Saxoniae &c. **OTTONEM** demum illum, magnum (ita Genealogicis audit) Saxonem ad Visurgim, Ducem Bavariae, Comitem Northemii &c. **BEICHLINGIANÆ** Familiæ Conditorem in **CUNONE** sive **CONRADO**, cum *Cunifsâ* s. *Conradinâ*, Principe Bavariae progenitô, Palatino Sax. & **COMITE BEICHLINGIANO**, Familiæ suæ augustalis primô. Frater Conradi natû major, *Henricus Crassus*, Comes Northemii, gloriosa morte defuit in debellandis Frisiis infidelibus, relinquens ex *Gertrudi*, Ecberti I Marchionis Saxo-Brunsvicensis (h) filia-hærede 1. Hermannum, Antistitem

IX.

X.

XI.

XII.

Conradus primus Comes Beichling. © A.

B 3

Colo-

103.

(h) Magna est confusio Scriptorum inter duos *Ebertos* Saxonietotidemq; *Eccardos* Misniae, Marchionis utriq; patrem & filium, utrosq; de principatû Thuringiæ participantes. *Ecbertum* II, primi filium, Marchionem Sax. & Thuringiæ, cum terris suis exnere allaboraret Dedol. Marchio Lusatiæ, Burgeravius Sorbecensis, Comes Wettinensis (cujus uxor erat Bertha, Wiperti sen, Groic, filia) nec tamen possit, arcem *Beichlingan* armatâ manû invasisse, sed pœnas injustæ occupationis dedisse propriis ministris, legitur apud Eliam Reusnerum (& quos ille prævios habet) in Geneal. Wittek, fol. 173. ad A. C. 1061, add. Chron.

Coloniensem. S. I. R. per ditiones Italicas Archi-Cancellarium & Principem-Electorem : 2. filiam-hæredem Richsam, quam in Lotharii Saxonis Imp. augustô thalamo reliquit : 3. filiam Gertrudim, Henrico feniori Marchioni Misniæ desponsatam primâ vice, alterâ verò Conrado, Electori-Palatino Rheni. Minor natû *CUNONIS* frater *Siegefridus*, Comes Bomenburgius, filium habuit cognominem, hujus nominis tertium, quem *Comitis* quoque *Beichlingii* titulo ornat Wolfg. Lazius, Historiogr. Cæsar. De quò tamen nostri nihil certi affirmant (i). Sorores *CUNONIS* nostri (primi Comitis) fuere 1. Ida, Thimoni Marchioni Misniæ primò voto desponsata, secundò Gebhardo Comiti Qverfurtano : 2. Adelinda, Gyelphi IV. Bavarorum Ducis uxor. Ad liberos *CUNONIS* s. *CONRADI BEICHLINGII* devenio, in quibus numerantur duo filii & quinque filiæ, nobilissimis Saxonix & Thuringiæ Principibus elocatae, sed maritos earum nondum indagare licuit (k) præter unicam Cunegundam, de quâ mox dicturi sumus. *SIEGEFRIDUS* hujus nominis II. patri Cunoni successit, secundus ordine, sed primus natus hujus familiæ augustalis *Comes Beichlingii*.

Siegefridus
II. Comes
Beichl. primus
natus.
© A. 1113.

Thur. Anon. supra alleg. p. 420. & qui primo loco nominandus erat, G. Fabricius in Annal. Misn. ad eundem Annum, cujus verba sunt : Dedo Marchio Misn. rebellis Imperatori, *Beichlingo* arce Thuringorum vetere, quam tuebatur, expugnata, interficitur à ministro proprio, & permissu Imperatoris Misnam transferritur ad sepulchra majorum, quæ in medio basilicæ templi cathedralis tum fuerunt. Illustratur his sententia nostra supra adducta, post extinctam primam illam Comitum Beichling. familiam, arcem & Comitatum *Beichlingium* mansisse apud Inpp. Saxonicos usq; ad *Cunonem* illum Palatinum Saxon. & primum Comitem Beichlingensem, qui A. 1103. ficarii manû periit Alvenslebi, cujus posterii ad hunc usq; diem nomen & scutum Beichling. servant. *

(i) Verba Fabricii lib. Orig. Sax. f. 366.

(k) Verba Albini in Geneal. Com. Leisn. sub Wiperto III.

lingius. Hic motus injuriâ Henrici V. Imperatoris, ejusque fidelis quâ opprimendam Saxonum libertatem ministri & consiliarii, Hojeri de Mansfeld (1), factus est sodalis vitrici sui, fortissimi Comitis ac Principis, Wiperti sen. Groicensis, unâ cum Lothario Saxone, tunc Comite Supplinburgio, affine, Rudolpho Brandenburgico, Ottone Anhaltinô &c. Sed confossus est demum optimus Princeps ab Hojero Mansfeldensi, ex insidiis prorumpente, cæteris sodalibus partim fugatis, partim captis. Id quod tamen non impunè tulit Hojerus parricida, brevi post tempore aliò congressu, quo se nimis jactanter offerebat, ad pugnam Saxones provocans elatus, robusto venatori coram Domino. Wiperto Groicensi juniore, affini Siffridi Beichlingii, de quo hic sermo, jamdudum promeritas pœnas dare talionis necesse habuit. Testibus autore vetustissimi Scripti de fundatione Cœnobii Bigaug. quod Chronico suo Montis-Sereni subnexuit Maderus, & Monacho Pegaviense in Chronico per Reineccium edito.

Alter

(1) Ita legitur in veteri MSCto ap. Maderum de Fundatione Cœnobii Bigaug. Decætero ut clarior extet hujus Siegefridi, primi nati, ejusque patris Cunonis, primi Comitis Beichlingii, & avi Ottonis, illustrissimæ Familiæ Conditoris, augustalis origo, præter supra allegata testimonia, verba huc repetimus Georg. Fabricii Lib. III. Orig. Sax. fol. 318. Historici El. Sax. fide satis digni atque probati; OTTO III. (recentioribus General. Vtus audit) Dux Saxo-Bavaricus, Ludolphi filius, Henrici I. Imp. trinepos, cum Cunissa Bavaricâ genuit Cunonem, Comitem Beichlingi & Northemii, a quo Comitum Beichlingiorum, qui annis superioribus ditionem suam, gubernante Duce Saxonie Georgio, Joanni Werthero Equiti vendiderunt, deducta fuit progenies &c. Multus adhuc est laudatus Autor in laudibus laudatissimi Progenitoris Ottonis c. l. f. 365. Superaddimus quoque verba P. Albini in Chron. Misa. Tit. XIX. von Geschlechtern/ so aus dem alten Sächß. Stamme Wittekindi M. entsprossen/ Num. IV. das Geschlecht der Grafen von Beichlingen ist entstanden von Cunone oder Conrado, dem Bruder Herzog Heinrichs des feisten/ den man den Grafen von Nordheimb genant/ dem Sohne Herzog Ottens von der Weser/ welcher auch Bayern inne gehabt.

Otto Com.
Beichling.
ad An. 1120

Dux Cune-
gund, Beichl

Alter CUNONIS s. CONRADI primi Comitis Beichlingiani filius OTTO, successit fratri nefanda caede perempto, Siegfriedo, A. C. ciro cxiii. in possessione perincluti Comitatus Beichlingiani: cujus soror, matri cognominis (reliquarum enim quatuor nomina & illustrissima foedera, quae cum Principibus Saxoniae & Thuringiae, uti supra monuimus, inierunt, ignorantur) *Cunegunda* nupsit *Wiperto* Groicensi *Juniori*, unô eodemq; die, quo mater Ottonis & Cunegundae, *Cunonis* saepius laudati relicta vidua, *Cunegunda*, secunda vota dedit patri *Wiperti*, *Wiperto Seniori*, tunc Marchioni Orientali Lusatae; & Comiti Groicensi. Rarum omninô exemplum, duo *Wiperti*, duae *Cunegundae*, Pater & filius, mater & filia, viduus & vidua, Princeps Juventutis

* Insignia Comitum augustalis hujus Familiae ne transeam, submonendum duxi, variantes Heraldicorum picturas, non admodum equeidem discrepantes, hic adverti. Spangenbergius P. II. *Adels. Sp.* fol. 327. b. aream pingit argenteam, binis fasciis nigris distinctam. Idem scutum, ejusdemq; coloris, totidemq; fasciis (barbare uterq; trabes substituit, terminô peritioribus artis heraldicae, & ipsis instrumentis Augustae Curiae S. Imperii ignotô) sed minô tinctas pingit Siebmacherus P. II. libri armonialis A. 1605. Norimbergae vulgati p. 19. Lacinias utrinq; dependentes argento & minio tingit, scuto galeam imponit deauratam, galeae diadema aureum, coronae pileum (perperam columnam vocat vulgus pictorum) vetustissimae formae oblongum orientalem, tribus plumis s. speculis vestitum pavoninis, scuto similem: adeoq; eundem plane, qualis caesidi Ducali Sax. supereminet, excepto solô numero & colore fasciarum. Quenam facies armorum appareat in illustri Familiae Conditorio Colledano, tot secula perenni, nondum, quod doleo, propius scrutari licuit: nûm Spangenbergio vela pandat, an Siebmachero, artis caetera satis gnaro & attento. Diffiteri adhuc nequeo, pictorum incuria & phantasia in Insigniis non rarô mutari, quae mutare est nefas. Ita pileo Beichlingiano locô plumarum pavonis impositas alas aequilinas affirmant, in Templo Hoyersw. oppidano vetustae picturae, caetera ejusdem formae, qualem Equestris Familia Beichlingiorum (quae pares omninô cum Comitibus sui nominis origines sanguinemq; ducit,

tis Virginumque virago, undique pares dispaesque, uno eodemque die gamicas festivitates celebrant. Utriusque, & matris & filia illustrissima, brevem historiam exhibet supra allegatus Autor Foundationis Cœnobii Bigaugiensis apud Maderum: iisdemque ferè verbis Monachus Pegaviensis in Historia Wipertorum, quam in vernaculam transtulit Reinerus Reineccius, cujus (cùm Monachorum stylus obscurum Fraternitatis ævum nimium quantum sapiat, & facile nauseam creet Lectori) verba h. l. subnectere consultius duximus: Im Jahr Christi 1110. als Graff Wiprecht von Groitzsch/ (Marggraf im Osterlande und Lausitz/ Burggraf zu Magdeburg und Leis-

E

nig/

ultimisque temporibus, id quod ex Arbore gentilitia fronti hujus opella præfixa satis liquet, Colledam adhuc tenuit, clinodium quasi rotius Comitatus & illustris Familiæ Conditorium) ad hunc usque diem in Insigniis circumfert. Hæc levi admodum distinctionis notâ, more Familiis illustribus recepto, coccineum scutum unica fascia argentea, auro variegatâ (quod pictorum additamentum est) transversim lecat, ornamenta cassidi scuto analogâ imponit, ejusdem, quam descripsimus, formæ ex Siebmachero. Hanc antiquissimam ipsius Comitatus vetustissimi tesseram esse censeo, & si quid duplicatum est, ab ipsius Comitibus vergentis ævi mutatum arbitror. Simplicitate Insignium nihil antiquius. Id quod advertere licet in Scuto Archi-Ducum Austriae, & ipsius adeo augustissimæ Domûs, fontis Nobilitatis Europæ, sed & Regum & Ducum Burgundiæ, Marchionum de Landsberg, Wipertorum Groicensium, Comitum de Sommerseburg, Isenburg Thuring., Arnshaug, Ballenstat, Lauterburg, Lahr, Meurs, Viande, Weiffenfels, Zorbeck &c. Baronum de Gersdorff, Pallant, Qverfurt, Roggendorff, Schönburg, Utrecht &c. Nobilium ab Arnimb, Bosen, Campen, Closter, Creutz, Ebeleben, Erdmansdorff, Feilitzsch, Grunaw, Harras, Hefler, Hoym, Kitzscher, Körbitz, Maltitz & Miltitz, Minckwitz, Mergenthal, Nismitz, Planitz, Poigk, Ponickaw, Raben, Rauchhaupt, Redern, Rixleben, Schönfels, Schweinitz, Trüttschler, Vitzdum, Volckstât, Wahren, Watzdorff, Witzleben, Zschirnhausen &c. quæ nihil ferè, nisi fascias aut simplices colores, unicamque cassidem præsentant, Sed de his alio loco & tempore.

nig/ Herr zu Budispin/ Nison/ Gera/ Orta/ Comburg/ Dornburg/
 Eckartsberga und des Schwanfelses/ etc. ita legitur apud Brotu-
 fium in vita ejus, ex variis documentis compilata) des Leides
 wegen seines Gemahls (Judithæ, Vratislai primi Bohemorum
 Regis filia) ein wenig vergessen/ hat er die hohe Nothdurfft erach-
 tet/ daß er sich wiederum verheyrathe: ward derohalben schlußig/ des
 theuren Fürsten/ Herrn Cunonis zu Beichlingen nachgelassene
 Witbe Cunegund zu freyen. Nun hatte dieselbe ihr vorgenom-
 men im Witben-Stande zu verbleiben/ und wolte aus solchem Bes-
 dencken anfangs diesem Unsinnen gang nicht statt geben. Als Sie
 aber folgendts ihre Verwandten und Bekannten (derer sie dann von ih-
 rem Herrn gnug erlebet) hierüber zu Rath gezogen/ hat sie mehr aus
 beweglichen Ursachen als Gutwilligkeit drein gewilligt. Denn eben
 diejenigen/ durch dero Betrug ihr Herr/ der sich keines argen versehen
 hatte/ heimlich und wieder alle Billigkeit war ermordet worden/ set-
 ten ihr hart zu. Diese waren Edelgeer von Tlesfeld und Kersten
 (Christian) von Rotenburg. Derowegen als Graff Wiprecht ihre
 Bewilligung vernommen/ ward er froh darüber/ ließ es auch bey die-
 ser seiner glücklichen Heyrath nicht bleiben/ sondern brachte weiter zu
 wege/ daß seines Gemahls Tochter gleiches Namens/ das schöne
 Fräulein Cunegund (erste geborne Gräfin von Beichlingen) sei-
 nem ältern Sohne auch gleiches Namens/ nemlich Graff Wiprecht-
 ten dem jüngern zu Groitsch/ als tapffersten Helden seiner Zeiten/ eh-
 lich vertrauet ward. Hierauff geschah das Beylager zu beyden Thei-
 len auff eine Zeit/ und ward mit grossem Prachte vollzogen. Es hatte
 aber Frau Cunegund (die verwitbete Gräfin von Beichlingen/
 als Graff Wiprechts neue Gemahlin) noch 4 andere Fräulin/ welche
 denen Fürsten von Sachsen und Thüringen vermählet wurden. Hier-
 nechst geschah vor dießmahl ein Vergleich wegen einer Ehe-Stift-
 tung/ welche dieses vermochte: wofern sich würde zutragen/ daß Frau
 Cunegund/ zuerst mit Tod abgienge (super vixit tamen Wiperto
 & patri & filio) solte ihrem Gemahl und dessen Erben alle ihre Ver-
 lassenschafft heimfallen. Es hatte aber mehr gedachte Frau Cune-
 gund

Sorores IV.
 Beichlingiæ.

grund von ihrem vorigen Gemahl/ (dem Fürstlichen Grafen Cunone von Beichlingen) ein grosses Heyraths-Gut und Wittumb von Ländereyen/ und darunter auch eine Abtey und Feld-Closter auff der Grentze zwischen Sachsen und Thüringen/ Oldesleben (m) ge-
 nannt/ dieselbe befahl sie ihrem Herrn insonderheit; Denn die Gü-
 ter so dazu gehörten/ waren nebst dem Gottesdienste in groß Abneh-
 men gekommen/ als eben die Zeit einer/ Nahmens Lupertus, da-
 selbst Ayt gewesen. Nun war Graf Wiprecht von dessen ungeistli-
 chen Wesen vorhin schon verständigt worden/ derowegen ihn bald
 darauf absetzte / und das Kloster Ayt Windolfen zu Pegau befahl/
 welcher alles bald in bessern Stand brachte. Als er aber der zwey-
 fachen Mühwaltung überdrüssig worden und befunden/ daß/ was die-
 sem Beichlingischen Kloster zugienge/ dem Pegauischen entzogen wurde
 (denn wenn man 2. Sachen zugleich vornimmt/ so kan auf jede nicht
 gleiche Sorgfalt gerichtet werden) hat er vor rath'am erachtet ei-
 nen besondern Ayt dahin zu verordnen/ und erhielt dißfalls vom Apte
 zu Corbey/ daß ihm Frater Ludgerus gefolget ward/ welcher vor-
 mahls zu Pegau sein Prior gewesen und sich sehr löblich verhalten ze.
 Hiernächst hatte Graf Wiprechten/ als seinem Befreundten/ ein rei-
 cher ansehnlicher Herr/ Witte von Wiefenburg genant/ bey hohem
 Alter alle seine Güter vermacht/ welcher gleichfalls in seinem
 Wiefenburg (n) ein Jungfrauen-Closter gestiftet/ und von seinen Gü-
 tern mit ziemlichen Einkünfften dotiret: welches nach dessen erfolg-
 ten

Vitzenburg
 ad One-
 strum.

E 2

- (m) Addamus verba vetustissimi Scripti de fundatione Coenobii Gose-
 censis ap. Maderum c. 1. p. 221. Per idem tempus (1088.) Abbas
 Friedericus Gosecensis à *Cunone* Comite de *Biglingen* exoratus Abba-
 tiam in *Holdeslebe* regendum suscepit, quam, quia laboris piguit, post
 paucos annos memorato Comiti (Beichlingiano) resignavit.
- (n) Corrigenda hinc verba cum Monachi allegati, tum Translatoris Rei-
 neccii: neque enim Wyzenburg, nec Weitzenburg, nec Weiffen-
 burg, multò minus Wiefenburg/ (ita diversimodè scribunt aurores)
 sed Viceburgum audit, Nebram & Memmelebiam inferjacens vicus
 & castrum, à Vicedominis Thuringiæ quondam extractum, nunc
 Heslerorum Sedes in districtu s. Praefecturâ Elect. Sax. Freyburgenfi

ten Absterben Graf Wiprecht seiner Frau Mutter Siegenæ, als
damahls zum andern mahl verwittbeten Gräfin von Lengefeld / zu
dero Andacht / Bequemligkeit und Unterhalt eingeräumet. Weil
aber nach dero seeligen Abschiede sich ein Gräff. Fräulein (von Lenge-
feld in Francken) mit ihren wollüstigen Gespielen dahin gewendet /
die nebst denen Nonnen viel ärgerliches Wesen getrieben;
ward Graf Wiprecht / als ein eiferiger Herr / über dergleichen ärger-
liche Profanirung so kostbarer milden Gestifter / endlich Raths / auff
Gutachten des / wegen seiner Andacht damahls sehr beruffenen Bi-
schoff Otens zu Bamberg / unweit dem Städt. Wigzburg an der
Reinsdorff. Unstrut das Münchs-Closter Reinsdorff / zu stifften / und die sämt-
lichen Einkünfte dieses verwilderten Nonnen-Closters dahin zu verlez-
gen ic. Worzu auch nachgehends das Beichlingische Closter Ol-
denslebe geschlagen worden. *Limitanda ex his verba Anonymi
eruditi in Chron. Thur. qvod paucis abhinc annis Gothæ pro-
diit, statuentis, Beichlingianum Comitatum cum hac Cune-
gunda, viduâ Cunonis primi Comitis, connubiorum jure ad
Wipertos transisse, tot utriusqve sexûs haredibus Cunonis le-
gitimis, qvorum tres masculi & qvinqve filia, Principibus
Sax.*

ad Unstrutam. Ad hæc, duo fundasse Cœnobîa Wipertum Groicen-
sem virginea, Viceburgensê & Bichlingensê, quæ postea translata sunt
Reinsdorffium ad Onestrum &c. P. IV. Itag. Hist. p. 601. tradit (se-
cutus Brotufium in Hist. Wiperti cap. 8. qui sæpè confusa miscet)
Dresslerus, Erfurt. Thuringus & ad tempus Prof. Histor. in Acad. pa-
triâ : quem sanè curatius attendere historiæ patriæ decebat. Nun-
quam enim Beichlingam Wipertus tenuit, multo minus Cœnobium
ibi fundavit, quæle nunquam fuit : sed primus Comes Beichlingius,
plus sæpe laudatus Cuno, Wiperti in matrimonio antecessor, possedit
Cœnobium Oldeslebe (nunc nobile prædium Berckensê in districtû
El. Saxenburgico) quod inter dotalia bona ex hæreditate Beichling.
numerabat Cunegunda, ejusqve curam Wiperto novo marito commen-
dabat. Neqve Viceburgensê illud propriis sumptibus, ut tradit Dres-
serus, Wipertus excitavit, sed à Dominô Vicenburgico jampridem
fundatum testamentariô beneficio acqvîsverat, &c.

Sax. & Thuring. primariis desponsatæ, innotuerunt, superantibus. Non integrum Comitatum, cujus possessio ad Siegefridum & Ottonem filios, supra nominatos, horumque posteros, post extinctum patrem Cunonem, devolvebatur; sed bona tantum quædam dotalitia Cunegundæ, viduæ Beichlingensis, in confiniis Sax. & Thuringiæ sita, advertimus in Historiâ Wipertorum hæctenus ventilatâ, quorum curam Cunegunda Wiperto novo marito commendavit, sed & successione in his bonis eventualem mortis causâ (ut in jure loquimur) dotalitiô quodam pactô Wiperto, assignavit, futuro hæredi, nisi prior Conjuge Cunegundâ decessisset, uti supra dictum est.

Familia adhæc *Beichlingiana*, certis lineis divisa, varia extra Comitatum sui nominis oppida & Latifundia possedit. inque his ditionem *Weissenfehensem*, quæ postmodum Judithæ (o) Ludovici ferrei Landgr. Thur. viduæ, Conradi Sævi Imp. filiæ, fundatrici oppidi Weissenfeh. A. 1173. emptionis jure cessit: *Kindelbruga*, hodiè oppidum Præfecturæ Elect. Sax. Weissenfeh municipale: *Kyffhusa* montana ad Findam: *Rotenburgum* montanum ejusdem districtûs: *Kelbra* oppidum, quod nunc Schwartzburgicis paret, & finibus Præfecturæ Elect. Sax. Longo-Saliff. describitur: Dominium & oppidum *Vicha* cum *Leubinga* ad Onestrum, in Valle Grimmen-*Zhal* (potius *Krummen-Zhal* ab anfractibus Onestri fl.) elogio Dresseri oppidum naturâ munitum & ubertate agrorum excellens: quæ ambo circa A. clo 15. ad Dietericum II. ejusque filium Johannem III. Wertheros transferunt: *Wer-ningeroda* (p): *Bercka* ad Jlmum, oppidum & Comitatus

Feuda
Beichlingiana.

C 3

quon-

- (o) Meminit hujus eruditus Anonymus in Chron. Thur. p. 327. sed nomen augustæ fundatricis tacet, Friedricum cum Ludovico, uxorem cum vidua confundit.
- (p) Verba Fabricii Lib. II. Rer. Germ. f. 319. non satis intelligo Anno 1533. obiit Johannes III. Wertherus ætat. 90. qui ad familiam

qvondam sui nominis Comitum, quem circa A. clo cccc. Friedricus Comes Beichling, à Gleichensibus emptionis jure obtinuit: *Cannewurf*, ampliffimus Præfecturæ Elect. Saxoburgicæ pagus, hodiè octo prædiis nobilibus divisus, cum *Gebasâ* ad Onestræ & Jeræ s. Hieræ confluentes, atqve Kreyenbergæ, ultimorum Comitum hujus Familiæ fuerunt sedes. His *Fontes falsos* perincludos qvondam *Franckenhusanos*, reditusqve indè redundantes, addit Spangenbergius (q). Superaddimus urbem Thuringiæ *Erfurtum*, quam ipsis Venetiis coævam tradunt, cum omni ditione Saxoburgicâ: de quibus supra diximus. Item *Tannenroda*, affirm. Beyero in G. I. p. 230. *OTTONIS* (Cunonis filii, Ottonis Visurgani nepotis, tertii ordine Comitis Beichlingii, sed primi nati) ultimis annis Lotharius Saxo, ex Comitibus Qverfurtanis & Supplinburgiis, Imperator Germanorum Semper-Augustus, eruditionis gestorumqve gloria perincludus, generum suum

Lu-

Helmæpontem oppidum (*Brück*) à Christoph. Witzlebio. Frondorffium à Comitibus de Stolberg, *Beichlingam ab Alamo Comite Werningerodano*, & Leubingam pagum à Comite Beichlingense emptam adjunxit. &c. Qvis ille Adamus Werningerodanus? Comitum Werningerod. stirps tunc jamdudum exaruerat: neqve inter Stolbergios Comites, qui Werningerodam hucusqve tenent, ullum Adamum adverto. Nisi Adamum Comitem Beichlingensem, qui tunc Cameræ Imperiali Spirensi præsidebat, & per Comitem Beichlingium [quem diversum ad Adamo facit] fratrem ejus Philippum intelligat autor, Oedipo hic opus erit.

(q) Annotante post Spangemb. P. I. N. S. f. 278. M. W. Heidero P. P. Jen. in Orat. IVtâ de Thuringia, Comites Schwartzburgicos hos fontes falsos à Beichlingiis primò hypothecariò, post demum emptionis jure impetrasse.

(*) Potentia & amplitudo hujus Comitatus apparet ex verbis Brotuffi in Chron. Halensi p. m. 26. afferentis: *Der Herr von Beichlingen haben müssen auff seine Portion Landes/ mit 3400. bewehrter Mann denen Sachsen zu Kriegs Zügen erscheinen.*

Ludovicum III. Saltatoris filium, Barbati f. Schœnburgii (r) nepotem, primi *Comitis Sercnisimi* & Landgravii titulo ac potestate ornavit A. clō cxxx. hujusque Directorio subordinavit Duodecem viros Thuringiæ magnificos (s) illustrissimos Comites *Beichlingios*, Orlamundanos, Kevernburgios, Schwartzburgicos, Kirchbergenses, Gleichenses, Brandenbergenses, Mülbergenses, Arnshaugianos, Ebersbergenses, Linderbecenses & Grumbachios &c. quos monumenta quædam Erfurtenſia magni Thuringorum Areopagi, cui ipse Landgravius Archentis nomine præſidebat, Aſſeſſores vocant & Columnas Imperii ſuæ nationis (*) Ex poſteris *Ottonis*, tertii Comitis Beichlingii, celebratur **DIETERICUS**, qui A. clō ccxv. magnæ expeditioni in Ter- Dietericus ram ſanctam Friderico II. Imp. comitem ſe dedit. quem Com. Beich- nepotem Ottonis modo dicti fuiſſe auguror (t). Poſt *Dieteric-* ling. 1215.
ricum

(r) Hunc ex Familiâ Aurelianenſi oriundum quidam tradunt, Vicedominum Caſareum per Thuringiam, cujus primaria Sedes & caſtrum Schönburg f. Schauenburg / à quo familiæ & Comitatus nomen, cum illuſtri Archiepiſcopo & Conditorio Principum Reinhardt-Brunn / poſtmodum coaluit: nunc Ducum Saxo-Vinar primaria Prefectura.

(s) Annôt. poſt Brotufium & Spangenb. P. I. N. S. f. 308. Jo. Binhardô I. 2. Chron. Thur. p. 124. & Adr. Beierô in Geogr. Jen. p. III. qui omnes quidem Beichlingiorum mentionem faciunt, quâ reliquos v. differunt.

(*) Add. Chron. Thur. Anon. p. 48. 236.

(t) Audiamus de hoc *Dieterico* diligentem Antiqq. indagatorem, Abraham Hofemannum, Historiogr. Caſareum, in Geneal. Saluſtorum f. 26. Als Anno 1228. Käyſer Friedrich II. eine groſſe Heerſahrt ins Heil- land/ nach Beſchluſſ des Concilii Lateranenſis (ſo A. 1215. zu Rom gehalten und das maximum genennet wird/ weil 2. Patriarchen/ 70. Erz-Biſchöfe/ 400. Biſchöfe/ und ſonſt eine groſſe Menge Prälaten/ auch faſt alle weltliche Potentaten der Chriſtenheit allda perſönlich erſchienen) angeſtellet/ und Ihm ein groſſes Volck zugezogen/iſt unter andern Düringischen und Oſterländiſchen Grafen und Herren auch

ricum FRIEDRICORUM nomen per aliquot secula inclaruit. Ad A. clō ccxxxī. in membranâ, qvâ ultimus Thuringiæ Landgraviorum, Familiæ Schœnburgicæ, Henricus Raspo, electus Rex Romanorum, Archisterio illustri Reinhartsbrunnensi donationem decem mansorum in pago Lûdersborn confirmat, *FRIEDRICUS* Comes de *Beichlingen*, unâ cum Alberto de Wiehe, Dieterico de Bercka, *Conradô* & *Friedricô* de *Tannenroda*, aliis hujus Donationis Testibus qvī exequiis interfuerant Elisabethæ, regiæ Conjugis Henrici memorantur. juxta tenorem Diplomatis Reinhartsbrunnensis, qvōd Historiæ dicti Henrici Rasponis subnexuit CL. Sagittarius, Ser. Ducum Saxo-Vinar. Historicus Jenensis, qvōd legi meretur. Idem *Friedricus* primo ex Familiâ

Anno 1249.

Misnica

Graf Poppo von Henneberg/ Graf Dietrich von Beichlingen/ item die Herren von Dautenburg/ Plöffe/ Dornburg/ Schöneck/ Ingleichen der alte Herr Heinrich Vogt von Plauen nebst seinem Sohne und zweyen von Salhausen/ mit fortgezogen/welche sich sehr männlich erzeigt/ daß sie wegen ihrer grossen Armees und ritterlichen Thaten in Rückwege/ als der Käyser zu Rom die Crone empfangen/ allesamt von Pabst Innocentio tertio zu Rittern geschlagen/ und unter den Orden der Marianer aufgenommen / ihnen auch deswegen besondre Einkünfte verordnet worden. Wovon in der alten Thüringischen Chronick mit mehrern kan gelesen werden.

Submonendus hīc nobis L. B., Comitibus S. I. Romano-Germanici jamdudum adscriptos illustrissimos *Beichlingios* Locum obtinuisse, unâ cum Solmensibus, Mansfeldiis, Schwartzburgiis, Stolberg. Hohnst. Königstein. Ruthenis & Schœnburgiis, in Scamno (ut vocant) Comitum primariō Wetterav. edocent ex recentioribus Mart. Zeilerns P. II. Contin. Itiner. Germ. f. 23, & D. Mich. Praun/ im Abl. Europa S. 650. Zeileri verba c, l. sunt. *Beichling*/ eine alte Graffschafft in Düringen/ welche vorzieho die Herren Werthern inne haben / und von Chur-Sachsen cum onere eximirt wird/ so sonst 2. zu Ros/ oder 24. Gûlden monatlich/ und jährlich 7. und einen halben Gûlden zum Cammer-Ge-richt contribuiren müssen.

Misnica Landgravio, imperiali autoritate declarato, Henrico Illustri, Principi omnium sui temporis splendore & opibus regni illustrissimo, fidelissimam operam adversus viduam Brabantinam, hujusque propugnatorem Albertum Brunsvicensem locavit, quæque ab antecessoribus Landgraviis oppignorata tenebat bona, ultrò obtulit redimenda, laudante Antonio Weck, Consiliario & Archivario El. Sax. g. m. in Chron. Dresd. (u) Hujus ætate, Anno nimirum clo cccxlvii. Antonius de Werthern, Eqves & miles Cæsa-

A. 1247.

D reus

(u) Fol. 106. B. Addi meretur copia Instrumenti (Reversum vulgo vocant) quò se Proceres Thuringiæ illustriores novo Domino obstrinxerunt: Nos Güntherus Comes de Kevernburg, Bertholdus filius ejus, Comes Albertus de Rabinswalde, Henricus & Guntherus Com. de Schwarzburg, Comes *Fridericus de Beichlingen*, Comes Theodoricus de Hoinstein & Henricus suus filius, Comes Fridericus de Stolberg, Henricus de Helderungen, Ludolfus & Henricus de Alristede (Alitat intelligo), Henricus & Eidolphus de Bendleben, Ditmarus de Willerstete: notum facimus universis, quod inter Illustrem Principem, Dominum nostrum Henricum Marchionem Misniæ, & nos, talis compositio intervenit, quod ipsum pro verò Domino nostro & Landgravio Thuringiæ habebimus, & eidem contra omnem hominem militabimus, ubi salva fide & honore nostro facere hoc valemus, & hoc faciemus absque malo ingenio atque dolo, & contra omnem hominem defensabimus fideliter terram suam. Præterea bona nostra universa, quæ à Landgravio habuimus, in feudo recepimus ab eodem, præter Pudindorf, quod Comes Albertus de Rabinswalde à Comitibus de Anhalt dignoscitur recepisse. Et illa omnia recipiemus ab ipso, quæ adhuc ab Imperio vel Ecclesiis obtinuit vel poterit obtinere, & quæ nos recipere tenebamus. Et idem faciemus de bonis, quæ Landgravii (defuncti) fuerunt, quæ nos habuimus ab eodem, Idem etiam Dominus noster, Illustris Marchio, de bonis, quæ ab eò recepimus, nobis faciet Gvarandiam. Item si ipse Domino Pape vel Imperio adstabit, nos unà cum ipso similiter adstabimus: si verò pecuniam pro ipso servitio receperit, nobis pro posse suo pecuniam ordinabit, prout in sua gratia habere possumus, & sicut visum fuerit expedire. Item omnia

reus insignis, primus dignitatem Cubicularii (v) in gentem Wertherorum intulit.

Con-

œdificia, quæ de novo sunt sunt ædificata in Principatû Thuringiæ post mortem Landgravii, & præcipuè Wizinburg, & Sayenburg (in territorio *Beichlingiano*) destruentur, & ad hoc eidem dabimus auxilium & opem efficacem, & ipse ad id nos cum efficacia adjuvabit. Quia verò taliter adjunximus nos eidem, ipse ad petitionem nostram de consilio hominum suorum consentiet, si eum aliqui poterunt cum Comitibus de Anhalt per amicitiam concordare; alioquin, ubicunqve de jure tenebitur, ipsis ad justitiam respondebit. Præterea T. de Hoinstein, *Fridericus de Beichlingen*, & A. Güntherus fratres de Schwarzburg, Comites, omnia bona, quæ nobis à Landgraviò obligata fuerunt, eidem ad redimendum dabimus, si ea voluerit rehabere. Insuper quæcunqve bona bonæ memoriæ Landgravius in extremis suis dignoscitur possedisse, si aliquis ea indebite occupavit, restituere eadem sibi tenebitur cum effectû. Et si aliquis sui nominis tunc temporis alienas possessiones occupavit, ipse similiter de hoc Justitiam exhibebit. Præterea stabilis erit amicitia inter omnes, qui ex parte sua & ex parte nostra in ipso præliò extiterunt &c. Si verò in præliò quispiam captivaretur ex nobis, ipsum à captivitate liberabit indemnem: & si quis propter eum civitatem amitteret sive castrum, nullam habebit concordiam, nisi sibi amissâ reordinet, sicut visum fuerit expedire. Hæc siquidem, quæ præmissa sunt, nobis & ministerialibus & amicis nostris, qui nobis adstare voluerint, ipse Marchio & sui filii bonâ fide & sine fraude inviolabiliter observabunt, & qui ministerialis extitit, ipsi jus ministerialis, si verò Vassallus fuerit jus Vassalli sibi exhibebit utiqve & observabit. Nos siquidem versa vice sibi & suis filiis promissimus bona fide & sinè fraude inviolabiliter observare, corporaliter super hoc præstito juramentò. Acta sunt hæc apud Wizinvels (*Weissensfels*) Anno Domini M. CC. XLVIII. Kl. Julii septimæ Indictionis. *Αυτογραφον* hujus Instrumenti Pactionis, quò jus Saxonum in Thuringiam asseritur, & historia Beichling, Procerumqve Thuringiæ illustriorum simul illustratur, asservatur in Archivo El. Sax. sed genuina facies sigillorum, quibus munitum est, à Proceribus supra nominatis, accuratori cognitioni denegatur, præter Kevernburg, & Schwarzburg. quæ nil nisi mera cassidis ornamen-

Conradum jun. & Fridricum fratres Tannenrodanos, quo-
rum sæpius in documentis eorum temporum fit mentio, fi-
lios nominat illustrissimæ Dominæ *SOPHIÆ*, Comit. SOPHIA
BEICHLINGANÆ, Adrianus Beierus in Geogr. Jen. (x) Com. Beich-
Hos privignos *Friederici I. Comitis Beichlingii*, Conradi ling. A. 1264
verò senioris Domini s. Baronis de Tannenroda (cujus
etiam mentio incurrit ap. Beierum c. l.) legitimos filios-hæ-
redes, atqve in aulâ Beichlingianâ, postquam matrem eorum
viduatam in matrimonium sibi delegisset *Beichlingius*, edu-
catus fuisse arbitror. Eisdem unâ cum vitricô, *Friederico*
Beichlingio sæpius memoratô, Instrumento *Reinhartsbrun-*
nenfi Henrici Rasponis, Landgr. Thur. & Palatini Sax.
perpetui &c. testes comitesqve funeris augustalis adfuisse,
suprà advertimus.

Toto verè seculo posterior apud Scriptores ævi istius

D 2

ob-

ta, à modernis Insignibus Familiarum planè discrepantia, cum nomi-
bus circumscriptis præ se ferunt.

(v) Limitanda hîc verba Dresseri in Historia Wertherorum, quam
Hagoga suæ Hist. inferuit. Non enim ipsam dignitatem Cubicularii
(*Erbs-Kammer-Hür-Hüter*) sed expectationem tantummodo [*Un-
wartung*] ab hero suo, Imperatore tunc intercalari, *Wilhelmo Hol-*
landiæ Comite, impetravit *Wertherus*: cujus expectationis s. futuræ
successionis confirmationem A. 1420. ab Imp. *Sigismundo* renovatam
obtinnit *Joannes I. Wertherus* Pragæ. eod. annot. Dressero c. l.
Ipsam verò dignitatem non nisi cum arce & Comitatu *Beichlingianô*,
cui cohærebat, ultimis demum annis ad *Wertheros* transiisse credo.
Si Actis demum sollemnissimæ Inaugurationis *Almæ Salanæ* major fides
habenda quàm Dressero, Illustrissimus Comes *Bartholomæus - Fridericus*
Beichlingius, eadem dignitate adhuc fulsit A. 1558. quo Actum hunc
sollemnissimum præsentia suâ ornavit. De quo suo loco.

(x) Verba Beieri c. l. p. 230. sunt: *Conradus der jüngere und Fried-*
ricus. Herven zu Dannenroda/ Gebrüdere und Söhne/ Frau So-
phia, Frauen und Gräfin zu Beichlingen/ haben gelebt A. 1264. ibi
plures *Barones Tannenrodani & Strausforterkes* recensentur. it. p.
297.

Friedricus
II. Com.
Beichl. A.
1390.

obscuri & ignavi innotescit *FRIEDERICUS senior*, quem secundum hujus nominis, primi nepotem, fuisse credimus, *Comes Beichlingius, Dominus Vieha* ad Onestrum &c. Hic perantiquum Comitatum *Bercanum* ad illum emptionis jure acquisivit ab Henrico Comite Gleichense, Domino Blanckenhaynii. Hic *Friedericus* quædam bona Comitatus noviter acquisiti vendidit A. clo eccxxxii. Christiano à Witzleben, viro equestris ordinis, familiæque per Thuringiam quondam fatis opulentæ: cujus posterii eadem per plures annos tenuerunt Sub-Feudi (ut in Jure loquimur) nomine, *Beichlingio Comite* sibi suisque Dominium directum in clientelis Witzlebenianis reservante (y).

A. 1422.

Erb-Camer
mer Thur
S. Würde.

Circa idem tempus, anno videl. clo ccccxx. Joannes I. Wertherus Cubiculariæ dignitatis (z) jam antè huic genti tributæ confirmationem impetravit Pragæ à Sigismundo Imperatore: cujus privilegia cohærentia sunt Immunitas octo virorum, trium agri jugerum, novem pratorum campi, decem hortorum in pago *Schwertstät r.*

Friedericus
III. Com.
Beichling.
A. 1413.

FRIEDERICUS junior, Comes Beichlingius, unâ cum patre modo laudatô A. clo ccccxiii. comitem se dedit *Friederico Bellicoso*, primo Saxonum è Saxonibus Familiæ *Wittekindæ* Principi-Electori, tunc Marchioni Misniæ & Landgravio Thuringorum &c. ad magnum illud atque oecume-

ni-
[y] Annot. Adr. Beiero in Geogr. Jen. p. 144. ubi addit, integrum Comitatum demum Anno 1605. & 1608. emptionis, via à Witzlebiis (Beichlingiorum & Gleichensium Comitatum eò usque Sub-Vasallis, Comitatus Bercani nomine) pervenisse ad Sereniss. Ducem Johannem Sax. ejusque IX. filios relictos.

(z) Ita audit Dressero S. I. R. Janitoris hæreditarium axioma, cujus circumstantias paulò antè in annot. sub [v] ventilavimus, plura addituri infra in hist. Bartholomæi-Friedrici, ultimi Comitis Beichlingii, Anno 1560. circiter extincti: quem Janitoris hæreditarii titulo atque honoribus gavisum fuisse, usque ad ultimum auræ vitalis halitum, ex documentis fatis probatis novimus.

nicum Concilium Constantiense, quò constans Veritatis testis, Jo. Hus Bohemus, rogo impositus animam Deo reddidit, tendenti. Uti videre est in Catalogo Personarum illustrium, ex omni terrarum angulo tunc confluentium: quem operi quoque suo Cosmographico inseruit Sebastianus Münsterus (*). Hic A. cl. ccccxxi. unà cum Henrico Schwartzburgiò exercitui sereniss. Principum, Friederici Bellicosi & Wilhelmi Fortis, fratrum & Ducum atque Elect. Saxoniae, tunc Misniae March. & Landg. Thuring. &c. Summi Ducis bellici caractere adversus grassantes Bohemos, qui Hussitarum agnomine tantum non totam Germaniam devastabant, praefici meruit, laudem gloriae bellicae ab Imper. Sigismundo, in cujus castris militabant Saxones, reportans haud vulgarem. Laudante Betulio in Vita Friedrici I. El. Sax. A. 1421.

Idem A. cl. ccccxxvi. absente Hero suo, novo Electore Friedrico I., tunc Budae Hungarorum investituram Electoratus Saxonici impetrante, à Coniuge Ser. Catharina Brunsvicensi ablegabatur, unà cum Ernesto Gleichensi, Friedrico à Thün, Apelio & Buffone Vicedominis, & Joanne à Schenberg, copiarum praefectis. Aufsigam, ad confinia Misniae & Bohemiae situm oppidum, quod ab Imp. Sigismundo Principibus Misniae & Thuringiae 30000. sexagenarum Bohem. mutuo pretio oppignorum, tunc acriter impugnabant Hussitae: sed infausto sydere caesi ingentem cladem, festinato itinere, insomni nocte, inedia, siti, aestu & squalore defatigati, à furioso hoste nostri tunc reportarunt: in qua flos Nobilitatis Misniae & Thuring. cedere nefciae periiit, & ipse simul fortissimus Comes *Beichlingius* (a) A. 1426.

D 3

Not

(*) Vir laude sua non defraudandus in vasto opere Cosmogr. edit. Basil. A. 1588. fol. 577. Add. Sigism. à Birken *Sächs. Heidenz.* p. 350 & qui ante eum vitam Friedrici I. & II. Elect. Sax. & Acta eorum temporum Hussitica configurarunt, in quibus crebra mentio incurrit utriusque Friedrici, & patris & filii, Beichlingiorum,

Bilso Com.
Beichl. 1423.

Non armis solum, sed literarum quoque gloriâ illustris-
simam Beichlingiorum familiam quondam eminuisse, testis
est Catalogus Rectorum Acad. Erfurtinæ, publicè impres-
sus: in quò legitur, *BILSONEM* Comitem *Beichlingium*
(laudatissimi *Friederici* ducis bellici s. fratrem s. agnatum)
Almæ Jeranæ (cujus urbis prima fundamenta jecisse, no-
menque simul novo operi dedisse *Erponem* quendam *Beich-*
lingium, supra audivimus) fasces magnificos gessisse A.
clò cccxxiii. Cui addimus

Friedericus
IV. Com.
Beichling.
Antistes
Magdeb. A.
1445.

FRIEDERICUM, Friederici ducis bellici, huc usque
laudati filium (ita divinare licebit) A. clò ccccxlv. unanimi
Canonicorum suffragiò electum atque confirmatum Archi-
Episcopum Magdeburgicum, Primatem Germaniæ & Prin-
cipem Imperii &c. hujus nominis tertium, ordine verò
XXXIX. cujus historiam (b) inter fontes historiæ patriæ,
Regnum Thuringiæ inscriptæ, numerat Marcus Wagnerus

Fri-

(a) Hoc præliò Austrianò novum armorum genus, quod nostri *Helle-*
parthen vocant, innotuisse; fortissimos verò Thuringios, qui glorio-
sam mortem pro patriâ oppetierant, omnes unâ sub pyro silvestri ad-
viam, quæ Auffigâ Töplicium versus ducit, Locum sepulturæ invenisse,
tradit Zach. Theobaldus, Belli Hussitici Scriptor. add. Anen. erudi-
tus in Chron. Thur. p. 449. Æram demum funestæ cladis, quæ
ipsi fortissimo Principi-Electori, paulo post ex Hungaria mærore pleno
reduci, mortem præproperam acceleravit, obscuri fratres cucullati, ut
tenacius argutiæ quodam aculeò memoriæ posteris hæreret, seqq. rhyt-
mis notarunt: Die Schlacht geschah für Aufsig/ als man geschrie-
ben diß Geschick:

Ein Ringl von einer Tassen clò, Bier-Dehr von einer
Glaschen/ CCCC.

Ein Ceul von einem Thor I, und dritthalb Andrees-Creuz
davor XXV.

(b) Legendam stylo Seculi receptò vocant, quæ in Scriptis superest,
sed notior Wagnero quàm Bibliothecis. In hæc, si rectè divinor, quæ-
dam Historiam nostram Beichlingianam illustrantia advertere licebit.

Frimariensis, Cæsareâ autoritate Antiquitatum per Europam Inquisitor (c). *Friedricus* noster *Beichlingius*, Antecessoris sui quondam Ephorus aulicus & Consiliarius secretior, successorem habuit in Primatû Magdeburgicô Ser. Ducem Bavarix Johannem (d), qui sepulcrum Antecessoris hujus sui, Beichlingii, undiqve laudatissimi, seqv. ornavit elo-giô ferali :

Præfulis eximii corpus jacet hîc *FEDERICI*,

Qvi *lex* claustrorum, *lux* cleri, *pax* populorum.

Et erat sanè verissimus nominis sui *pacifici* interpres, qualem muneris sanctissimi ratio sibi deposcebat (e), impugnaturos potentissimos Principes, inermis licet, validissimis tamen armis, suspiriis ac precibus devotis, quæ arma sunt Ecclesiæ, gloriosissimè vincens. Cum enim ab optimo Principe-

(c.) Ita audire maluit Wagnerus, Instrumento Cæsareô ad id confirmatus atqve inauguratus.

(d.) Hunc Bavarum Beichlingio nostro dat successorem Dresserus in serie Archi-Episc. Magdeb. P. IV. Isagog. Hist. p. m. 119. à quò tamen dissentire videtur Mich. Bojemus in Vita Alberti Animosi Duc. Sax. lit. D. I. seqq. annotans; Cùm autem propè ab urbe (Româ, Albertus Animosus cum sociis Itineris Sacri) abessent obvios habuerunt Volmarum Principem Anhaltinum, Decanum Bambergensem, Doctorem Mellerstadium, & alios consiliarios Principum Saxoniorum, Romanam missos ab Ernesto Elect. Saxonix, ut Ernestus Electoris filius, qui suffragiis Cleri & totius Capituli Magdeburg. consensu in locum Antistitis defuncti Friderici, è familia Comitum Beichlingiorum, electus fuerat, ante annos legitime ætatis dispensatione pontificiâ, Administratoris autoritate & nomine confirmaretur. Præter hos urbè exierunt Legati Comitum Palatini (dicti Joh. Ducis Bavar.) quos Cæsarei sequebantur, hos Cardinales circiter triginta quatuor &c. Superabat equitum numerus 1500. qui omnes Saxoni adventum sunt gratulati &c.

(e.) Legi merentur verba, quæ ex probatis Autoribus subnectit Sigism. à Bircken in Vita Friedrichi II. El. Sax. p. m. 439. *Es war dieser Erz-Bischof ein geborner Graf von Beichlingen/ vorhin der Jagt ganz*

cipe-Electore Sax. Friedrico II. malevolorum & pacis oforum instinctu bello appeteretur, accepto belli nuncio (Fehda-Brieff) nihil plane bellici apparatus movit, sed totam rem publicis privatisque precibus Omnipotenti, qui corda Principum flectit sicut rivus aquarum, commendavit. Certior de hoc factus Friedericus Elector, quo erat mitissimo animo (inde & *Placidi* elogiò insignitus) instar nobilis iræ Leonis *parcere subjectis & debellare superbos* sicut in hæc verba, tanto Principe-Heroë sat digna, erupisse fertur: *Es so sey die Thorheit auch ferne von mir/ daß Ich denjenigen bekriegen solte/ der Gott zum Bestand erbittet* (f). Expiravit demum reverendissimus Primas die, memoriæ S. Martini sacro, A. O. R. clb cccclxiv. Sedis XX^{mo}. atatis climacterico magnò. Ab initio Seculi XVI^{ti}. usque ad ejus medium, quod illustrissimæ Comitum Familiæ exitiale fuit, plures advertimus *Comites Beichlingios* sibi coævus, literarum armorumque gloriæ perinclutos: hos in tantâ penuriâ documentorum, & discrepantia Scriptorum, divinationis quodam genere, sequenti locare ordine licebit, quamprimum uberius de his ratio constiterit, Appendicem his lineis addituro (g).

Circa

- heftig ergeben gewesen / aber Zeit der Erbs-Bischöflichen Digni et, welche er ganzer 20 Jahr löblichst geführet / so geistlich worden / daß „der Cardinal Nicolaus Cusanus, bey seiner Rückkunfft nach Rom gegen Pabstliche Heiligkeit gesagt: Er habe in ganz Deutschland „nur einen rechten Bischof gefunden / nemlich diesen Graf Friedrich „von Beichlingen zu Magdeburg. Aureum sane testimonium Itali, de sanctimonia verè Episcopali & sine pari, hujus Beichlingii!
- (f.) Conf. post Chron. Sax. f. Magdeb. à Pomario & Dressero contin. f. 439. atque Spangenb. N. S. f. 379. P. Albinus in der Fürsten-Chron. Albo ejus Sax. subn, per Dress. p. 431. Laur. Faust im Sächs. Stammbaum p. 172. Nepos Sax. p. 364. & si qui sunt recentiores.
- (g.) Sol occasui propior plures radios vibrat, amœnissimò rutilans fulgore, horizonu nostro quasi valedicturus. ita vitrum, maximè cum

Circà A. C. cl. lci. qvi auspicalis est Seculi XVI. Joannes III. Wertherus, Eqves Jerofolymitanus, Theodorici II. filius, emit Beichlingam arcem ab *ADAMO* (quem alii, & forte rectius, *ADAMUM. FRIDERICUM* vocant) Comite (h) supremô eqvitem Magistrô &c. uti suprâ Dresseri ver-

E bis

splendet, frangitur. Par sèpè ratio cum Familiis illustribus, quæ veluti stellæ primæ magnitudinis orbem terrarum jubare illustrant suô: mox nebulam oculis obducunt & sese nubibus condant. Ut longam seriem exemplorum prisçi ævi, qualem Genealogiæ suæ Salshusianæ subnectit, vir multæ lætionis & studii indefessi, Abrahamus Hofemannus. Cæs. Maj. apud Lufatos Historicus, transeam; unicum addo exemplum, nostrâ quod accidit memoria in sereniss: Domô Saxo-Lauenburgenfi, quæ XIX. utriusqve sexûs hæredes, unius Patris liberos vidit, inque his duodecim mares, sed omnes intrâ breve temporis spaciûm inevitabili fatô radicitus sublato. Quid de *Beichlingiis* nostris? Comitum lineam terminârunt Adamus-Friedricus, Adamus, Adami filii Joannes & N. Canonici Colonienfes, Humbertus & Hermannus, Philippus & Bartholomæus, & si qui plures his, Scriptoribus istius ætatis ignoti, quos omnes medium Seculi XVI. quasi commorientes vidit. Ut axioma hîc transeam Politicorum: *avitæ sedis alienationem familiis plerumq; exitialem adverti*. Sicut verò Saxo-Lauenburgica profapia in agnatis Principibus Anhaltinis super est; itâ Beichlingiorum sangvis nomenqve superat in equestri hujus nominis familiâ. Uti suprâ in exegesi Insignium Beichling. assertum ivimus.

(h.) Magna est discrepantia Autorum quâ nomen ultimi Comitis Beichlingii. Fabricius Adamum nominat Werningerodanum (cujus sententiam supra in annot. sub (b) ventilavimus) Dresserus Adamum Beichlingium, Chronographi Thuringiæ Adamum Friedricum, Peccenst. Philippum, Spangenbergius Bartholomæum, Adr. Beierus cum recentioribus Bartholomæum-Friedricum: Sed distingvendum hîc inter ultimum possessorem avitæ domûs Beichlingæ, qui fuit Adamus Friedricus supremus Eqvitem Magister &c. & ultimum *Comitem* suæ lineæ & totius nominis Beichlingiani (reliqui enim equestri forte contenti peculiarem lineam habent) quem Bartholomæum-Friedricum, Gebassæ & Kreyenbergæ Dominum fuisse novimus, ex Actis solenniss. Inaugurationis Salanæ, cui triennio ante mortem interfuit,

Beichlingensium.

bis audivimus. Cui ad stipulatur Fabricius, qui viduam Adami Comitis bona Comitatus propter nomina Wertheris aliisque vendidisse addit [i]. Erant autem utriusque, & Fabricio & Dressero, arcana Wertherorum omnia nota, quos plures per annos literis ac moribus domi forisque erudiverant. His adeo majorem fidem adhibendam esse arbitrator quam Peccensteinio, qui Philippum quendam substituit Beichlingium [k].

Lite-

(i) Feudum scemininum (ut vulgus Jurisperitorum vocat) s. hereditarium Beichlingam fuisse tradunt, adeoque ab agnatis & consortibus feudi venditio ejus minus impediri potuit, licet plures tunc supererant & fratres & agnati venditoris, forte & filii. Aggravant causas venditionem urgentes incendia & hostilia damna, & opes exhaustæ &c. æterno perincludæ Familiae dispendio.

(k.) Laur. Peckenstein, post Fabricium, Albinum & Dresserum, Historiographus Elect. Sax. constitutus, P. I. Th. Sax. f. 296. seqq. habet: Vor weniger Zeit ist in sonderbahren Beruffe gewesen / Herr Dietrich von Werthern / Ritter und J. U. D. auch dreyer Römischer Kaiser sehr beliebter Rath und Minister, welcher auch die Grafschafft Beichlingen / nach Abgang der beyden letztern Besizern / Herrn Philippi, & Bartholomæi, Grafen zu Beichlingen / umbs Jahr Christi 1553. Kauffsweise zuerst an sein Geschlecht gebracht ic. Dessen ältester Sohn anderer Ehe Herr Wolf von Werthern / gleichfalls ein hochangesehner und gelehrter Herr gewesen / welcher die alte fürnehme Römische / Königl. und Kaiserliche Burg Beichlingen mit fürtrefflichen Gebäuden gezieret / wie die daselbst angeschriebene Inscription bezeugt ic. Sed uti confusus & fallax est plerumque & dicax nimis Peccensteinus; ita in hæc Wertherorum historia filium pro patre Joh. III. (Beichlingæ arcis primò suæ gentis possessore) substituit, ultimos Comites Beichlingios (qui Comitum titulo extra Comitatum sui nominis adhuc uti solebant, licet nomen eorum & sanguis hodiernum superet vigeatque in equestri familia) cum ultimis possessoriibus avitæ Domûs & arcis Beichlingæ confundit. id quod ex supra adductis Familie Wertherorum documentis, Fabricii & Dresseri verbis clarius patebit.

Literis & armis nititur imprimis Nobilitas, omnium Sapientium, & ipsius adeo sacratissimi Nomothetæ, Institutis suis præfantis, effatò: præfidiorum horum ubi neutrum est nec fuit, ibi labare Nobilitatem necesse esse &c. *Adamum-Friedericum* patrem Martiâ virtute inclitum Equitatu Saxonico summi Ducis nomine præfuisse intelleximus: *ADAMUM* filium, Heroem summâ eruditionis gloriâ præfulgidum, S. Imperii Rom. supremo Judicio Camerali, quod Augustæ Nemetum tunc florebat, sublîmi atque principali (1) dignitate præfedisse, sed & duos filios habuisse, Metropolitanæ Colonienfis tunc Canonicos primarios eruditos, in Actis publicis eorum temporum advertimus (m). Filium

Adamus
Comes
Beichl. Ar-
chon Spi-
rens. 1530.

E 2

Ada.

[1] Verba Cæsar. Constit. Camera Imperial. Spir. hæc sunt: wir setzen und wollen auch/ daß allzeit ein geböhrener Fürst/ oder zum wenigsten ein fürnehmer und gelehrter Graf des Reichs zum Cammer-Richter ic.
(m) Heros atque Justitiarius erat summè eruditus *ADAMUS* noster, sed Aulæ Cæsar. & Procerum Imperii instinctu quandoque suæ religionis addictis vela pandere necesse habuit: ob id invisus Protestantibus, exceptionem suspecti Judicii & fori minus competentis moventibus. uti ex relatione Illustr. Seckend. L. III. Hist. Luth. f. 77. pluribus elucebit: Missus erat sub initium anni 1534. Spiram fœderatorum nomine D. Philippus Roseneccius, Confiliarius Electoris Saxonie. Hic d. 30. Jan. Instrumentum recusationis publicæ in consensu judiciâli, adhibitis Notariis, insinuavit. Aderat Judex Camera: *Adamus Comes à Beichlingen*, ex vetustâ in Thuringia familia, sed superiori seculo extinctâ, vassallus is erat Ducis Georgii, ut & Electoris. Assidebant ei tunc viginti Assessores: inter quos illustri genere nati erant *Friedricus Schenek* Baro Tautenburgius, itidem ex Geo. Ducis provinciâ, *Wilhelmus Wernerus* Zimbricæ Dominus, Baro Svevus: ex equestri ordine *Sebastianus* ab Hirnheim Svevus, & *Andreas* à Conritz Misnicus: reliqui JCI erant. Contenta Instrumenti recusationis erant, notorium esse, Protestantes pium & orthodoxum verbi divini sensum & ductum secutos, in graves de religione controversias cum Pontifice & ei adhærentibus incidisse, & harum definitiouem ad Concilium universale liberum & Christianum delatam esse. Injustè itaque agere

Joannes Co- *Adami* alterutrum, *JOANNEM*, metropol. Colon. Præpo-
 mes Beichl. situm, unâ cum Decano, Comite Schwartzburgiô, Evange-
 Præpof. Co- lio non obscure favisse, edocet Illustris Seckendorffius ad A.
 lon. 1540. cl. lxxliii. ex Actis hujus Seculi religiosi (n). Alterius
 Anon. Beich *Adami Archontis Spirensis Filii*, quem unâ cum fratre Jo-
 ling. Canon. *anne* sacri ordinis honoribus tinctum Seckend. affirmat. no-
 Colonienf. men propter incuriam Scriptorum ignoratur. *PHILIP-*
 1540. *PUM* fratrem nominant Zeilerus & Peccenst. ultimi sui
 Philippus nominis familiæque Comitit, *Bartholomæi*, de quô paulô
 Com. Beich- post dicturi sumus. Hunc Comitit interfuisse auguror, A.
 ling. A. 1546. C. cl. lxxlvi. a Mauritio El. Sax. gl. m. Freibergæ Hermun-
 duro

Camerae Judices, quod ex unius tantam partis, Pontificiæ scilicet, principiis sententias ferrent. Distinctionem, quam invenerint inter causas fidei & possessionis, dudum refutatam esse. Excipiebatur in specie contra *Beichlingensem*, quod non solum Pontificiæ esset, sed & *duos filios Canonicos* haberet, & contra Evangelium asperrimè loqueretur: reliquos etiam Assessores omnes Pontificiæ religioni addictos Clero favere, Evangelicis verò infensos esse. Addita fuit denominatio judicum, quorum arbitrium admissuros se esse dicebant Protestantes. &c. Hæc Seckend. c. l.

(n) Hæc ipsâ relatione religiosâ jam facta est mentio duorum filiorum *Adami*, *Archontis Camerae Spirensis*. De alterutro horum addimus verba illustris Autoris c. l. fol. 438. historiam satyræ, sub nomine Cleri Colonienfis contra Bucerum & omnes Evangelicos scriptæ editæque, quam ipse tamen Clerus primarius Colon. tanquam futile & ignominiosum Scriptum aspernabatur, recensentis: In Collegiô Metropolitanano, cujus maxima pars constat ex illustris profapia viris, Evangelicæ Doctrinæ non obscure favebat Decanus, Henricus Comes à Stolberg & *Johannes Comes Beichlingensis*. Cautè agebant Adolphus Comes Schaumburgius &c. NB. De *Adamo* addit Autor Chronol. Personarum Judicii Camerae Imperialis Spirensis, eum A. 1507. successisse Sigismundo à Rourbach, eundem demum factum Archi-Episcopum Magdeburg. abiisse ex Camera Spirensi 4. Junii A. 1535. de quô eqvidem nihil certi nobis constat, nisi fortè Coadjutoris nomine signandus veniat:

durorum institutis. Prænomen enim tacet Mollerus in Annal. Freib. urbis.

HUBERTUM Comitem **BEICHLINGIUM** Ductorem Hubertus copiarum Germanicarum, quarum operâ Rex Gallia usus fuerat contra Anglum: eundemque paulò post dimissum, unâ cum Reckerodo & conductio milite transiisse in castra Protestantium, A. clò lxxlvi. è clade Mülbergensi salvum cum socio Reckerodo (*) evasisse Wittebergam, bienniò jam antè Metis captum atque capitis damnatum, sed Maximiliani Archiducis precibus liberatum, biennio post verò à Cæsare in Comitibus Augustanis una cum omnibus ducibus bellicis, qui Electori Saxoniae pro aris & focis Germaniae Evangelicae militaverant, tuncque à Gallo in Scotiam missos cum auxiliariis copiis, contra Anglos, demum fuisse proscriptum &c. prolixè referunt Sleidanus (o), Thuanus, (p)

E 3

Fale-

(*) Quoties *Huberti* hujus *Beichlingii* mentio ap. Scriptores incurrit, proximum Reckerodi nomen adverte, perpetui fortunæ & periculorum comitis, & amici verè talis. Hic est ille Reckerodus, qui exercitum Jo. Friedrici Elect. Saxoniae, cum Lipsiam obsidione cingeret, atque horrendò tormentorum impetù continuo urbem impugnaret, summâ laude moderabatur. De quò lascivus praefidiarius miles Mauritianus cantabat intrâ muros: *Der Churf und Jurg Reckerod/ soll uns die Stadt wohl lassen/ ja lassen.* Cui Reckerodius, quo erat heroico animo, opposuit: *Er wolt sie hencfen lassen.* Quod etiam pluribus evenit, audaciter nimis ex urbe prorumpentibus.

(o) Sleidani verba lib. XV. Commentar. de Statù Rel. & Reip. sub Carolo V. Imp. ad A. 1544. sunt: Militabant Cæsari Mauritius Dux Sax. & Albertus Brandenb. cum singulis equitum millibus: Guilielmus item Fürstenbergius, peditum Praefectus, & Sebastianus Schertelinus: protestantium religionis omnes. Dum Cæsar est Meti, captus in Lotharingia fuit *Hubertus Comes Beichlingius*, Germanus, qui Galliae regi merebat. Adductus Metim, damnatur capitis uxor, cum eò venisset, ad pedes projecta Cæsaris, nihil egit, & jam erant ad supplicium instructa omnia. Tandem summittitur Ferdinandi Regis filius Maximilianus, quem Cæsar ad se nuper receperat is demum exorat & vitam

Faletus (q) & qui gesta eorum temporum, belli cum primis Smalcaldici & Carolini, consignârunt. Novum *Beichlingiani* nominis Martiale sydus ! sed nomen *Humberti*, Familiae

ei servat &c. Idem LXVII, ad A. 1546. seqq. pergît : Factâ nuper pace inter Galliae regem & Anglum, opportunè protestantibus accidit, quod milites Germani auxiliares dimissi transfrent ad ipsos, ductore *Beichlingo* Comite & Georgio Recrodo, qui Landgravii erat beneficiarius &c. Autor ad A. 1546. circa finem cit. libri seqq. subnectit : In protestantium castris erant, præter fratrem & filium Elect. Sax. Jo. Friederici, & 6. Duces Brunsvicenses, Wolfg. princeps Anhaltinus, Georgius Wirtembergicus, Christophorus Hennebergius, Albertus Mansfeldius cum duobus filiis, Ludovicus Oettingensis cum filio cognomine, Gulielmus Fürstenbergius, Christophorus Oldenburgius, *Hubertus Beichlingius*, Heideccus, Comites omnes ; Recrodus, Risenbergius, item Helvetiorum octo signa &c. Idem lib. XIIIX. Propè Donawerdam ad Protestantes veniunt Christophorus Oldenburgius, Friedricus Risenbergius cum duabus legionibus, & Comes *Beichlingius* cum quinque signis peditum &c. Idem ad A. 1547. lib. XIX. Captus cum Electore-Saxone fuit Ernestus Brunsvicensis, Captivorum ingens erat numerus, qui ex fuga superstites fuerunt, circiter quadringenti, Wittenbergam contenderunt. In his erant *Beichlingius* & Reccrodus &c. & paulò post : A pace (quam Cæsar cum Electore captivò ejusque filiis-hæredibus iniit) excluduntur Albertus Mansfeldius ejusque liberi, *Beichlingus Comes*, Reingravius, Recrodus, Thumshernus. Quamquam hic, si copias intra mensem dimittat, comprehendetur &c. Claudit demum historiam *Huberti* Sleidanus sub. init. libri XXI, ad A. 1548. sequentibus : Hòc tempore rex Galliae copias auxiliares in Scotiam mittit adversum Anglos, & in his Germanos, ductore Reingravio. Cæsar verò *Comitem Beichlingium, Hubertum*, & Sebastianum Schertelinm iisdem tabulis proferibit : neque multo post Reingravium, Heideccum, *Recrodum*, Risenbergum. Et simul exteros omnes principes orat, ne tutelam eorum suscipiant, sed in eò sibi gratificentur, & cum res ita feret, idem ab se jubet expectari. *Hucusque Sleidanus.*

(p) Lib. IV. Hist.

(q) Lib. V, quorum relata huc transferre, super vacaneum duximus.

liæ & Thuringiæ cætera ignotum, meritò miramur: nisi idem fortè sit cum *HERMANNO* Comite *Beichlingiò*, quem A. cl. lxxix. Templum Kindelbrugæ, in quod cives oppidi confugerant, ob comneatum denegatum, aliasque injurias, militari more concremâsse tradunt. Kindelbrugam verò, cum omni cohærente *Weissenfehenfi* ditione, *Beichlingiani* Comitatus quondam partem fuisse, suprâ monuimus (r).

Hermannus
Comes
Beichling.
A. 1559.

Ex his omnibus sibi coævis, velut inter ignes Luna minores caput extulit utriusque militiae laureis perinclitum, Illustrissimus Comes ac Dominus, Dn. *BARTHOLOMÆUS-FRIEDERICUS* (s) S. Imperii Romano-Germanici Janitor hæreditarius & Comes *Beichlingius*, Dominus *Gebasse* & *Kreyenburgi* &c. Heri sui, Principis-Elect. Sax, invictissimi, Joannis-Friedrici, diuæ memoriæ, constans atque perpetuus in utraqve fortuna comes, cum eodem (t) pro salute pressæ Ecclesiæ Evangelicæ & libertate Germaniæ, cui Hispanorum fastus tunc inhiabat, fortiter dimicans, in statione sua, quam intrepidè tuebatur, propè *Mülbergam* captus, unaque custodia traditus *Alphonso Vivi*, militiae Hispano-

Bartholomæus-Friedericus, ultimus
Comitum
Beichling.
© A. 1560.

(r) Ita legitur in *Chron. Thuringiæ*, cujus etiam meminit *Anonymus eruditus* [quo elogiò hunc recentiore autorem ab obscuris illis anonymis præsci ævi, quorum unus de *Landgraviis*, alter de *Thuringia*, tertius de *Erfurdia* & quisquiliis & fabulas spargit, suo meritò distinguo] in *Chron. Thur.* p. 235. 3:8.

[s] Hunc *Spangenb.* & plures alii simpliciter *Bartholomæum* vocant, sed *Adrianus Beierus*, attentus nimium quantum *Thuringiæ* suæ Scriptor, documentis *Acad. & Famil. munitus*, celebre familiæ nomen *Friedrici* superaddit in lib. de *Acad. Jen.* p. 47. Apud *Scriptores Belli German.* omisso utroque prænomine *junior Comes à Beichling* audit. *Conf. Sleidanus lib. XIX. Thuanus lib. IV. Lud. ab Avila l. 2. Fale-tus l. 5. Hortled. P. II. B. G. lib. 3. cap. 70. f. 577. seqq. Sagitt. Diff. de Jo. Friedr. El.*

(t) Una cum tribus Comitibus à *Gleichen* & *Ernesto Grubenhag*, addat, *Anon. Chron. Thur.* 22. p. 465.

Cæsareæ tunc Archistratego : quinquennio verò post ab ipso Imp. proprio motu, una cum herò, à quo divelli non potuerat, pristinae libertati restitutus, cum eodem D. xxvi. Sept. A. clò lxxii. inter ingentia juba & gratulationes ovan- tis patriæ Vinariam intravit. Post fata demum Heri solen- nissimam inaugurationem Almæ Salanæ, quam splendida congregatio Principum, Comitum & Baronum, cum flore Eqvestris ordinis illustrabat, præsentia sua condecoravit, cu- jus auspicia & fundamenta jam antè consiliis & operibus promoverat heres, literarum non minus quam armorum peritiâ in aulâ Saxonis sui quondam excultus. Paucis an- nis post, clò lxx. circiter, fatis suis cedens familiam Comi- tum sui nominis, qui per tot retrò secula celebritate orbem compleverant, ^{ἀπαις} terminavit (u): relictis tamen agnatis aliqvo junioris lineæ, qui Eqvestri sorte contenti posterita- tem nomenque gloriosi stemmatis *Beichlingiani* ad hæc us- que tempora continuant, aulamque regiam ornant & patri- am demerentur. Ex Eqvestri *Beichlingiorum* familiâ, quæ pares (id quod pluribus jam supra assertum ivimus) cum Comitibus origines, eademque Insignia habet, & non nisi apanagiis à primariâ illa illustri s. regente, & arcem atque Comitatum Beichlingam dirigente, lineâ distingvitur, scri- ptis

(u) Idem p. 236. ubi verba : Aus diesen vornehmen Geschlechte zu dero Graffschafft auch vormahls die Gegend umb Weissenfee/ Rotenburg/ Kelbra und Kyshausen in der güldnen Aue/ auch Camnewurff und andere Plätze gehört haben/ ist endlich Graff Barthol. Friedericus, des H. Röm. Reichs Erb-Cammer-Thürh. zu Gebesen und Kreyenburg/ (in vicinia Viehe ad Onestrum) gessen/ nachdem Er unter andern rühmlichen Verrichtungen die Universität Jena An. 1558. einweyhen helfen/ kurz darauff sonder einige Erbfolger verstorben ic. Quo jure quove tempore ad Comites *Gleichenses*, item *Barbienses* transierit *Beichlingiani* Comitatus titulus, nondum satis constat : licet utramque illa- stem familiam eò usam fuisse ad tempus, tradat Peccensteinus, qui sæpè plura tradit, quam probat.

ptis historicis parca pariter mentio incurrit, præter illustrem illam Lineam *Colledanam*, ex quâ Majores Tui. DOMINE, quos Ascendentes in linea rectâ appellare consuevimus, descendunt. Eminent ex his: JOANNES, Tritavus Tuus, DOMINE, cujus thori socia Agnesa de Wildenstein, S. I. R. liberæ Franconicæ Nobilitatis: HERMANNUS in Colledâ, Atavus Tuus, cum illustri thori consorte, Sibylla à Schlottheimb / summæ dignationis heroinâ: MAURITIUS pater, abavus, & MAURITIUS, filius, Proavus Tuus, DOMINE, Colledani. Colleda autem magna quondam portio erat perincluti Comitatus Beichlingani, & post Beichlingam arcem primarium Comitatus oppidum. MAURITHIUS jun. filius erat DIETERICUS-WILHELMUS, Potentiss. Elect. Sax. in Regimine ingenui Præsulatus Misnensis Consiliarius, Collegiatae Ecclesiæ Wurcinensis & Capituli Canonorum ibidem Decanus, supremæ Curia Elect. & Duc. Sax. quæ Lipsiæ floret, Assessor splendidissimus: cujus summas Laudes meritaq; recenset ad bustum præco, venerabilis Antistes, D. Christoph. Bulæus, tunc Ingenui Præsulatus Wurcin. Superintendens, Beatissimi nostri Collega & Confessionarius (ut vocant,) cum in ipsa Laudatione funebri pro sacris rostris, tum historiâ Vitæ subnexâ (x).

Hoc nasci contigit Patri Tuo, DOMINE, summè venerando, Illustri admodum Heroi ac Domino. Domino GOTHOFREDO HERMANNO BEICHLINGIO, Dalwitii, Tzschornaviae, Baseltii & Dobrizcoviæ Domino, Curia provincialis Lipsiensis supremæ non Gothofredo Hermannus Sanct. Consil. Regius & Protohy. Dresd. Præses.

(x) Prodierunt Illustris atq; Reverendissimi hujus Senis (qui statione sua summo opere ornata excessit Wurzenæ Kalendis Augusti A. 1646. sexagenario propior, magnæ matris ibidem commendatus in summo Templo cathedrali) Acta seralia Lipsiæ A. 1654 à prudentia & eruditione, summâ pietate candoreq; vere germano; abunde laudati venerabili Bulæo. Vitalis illi prima aurâ illuxerat Colledæ, sive Coloniae ad Onestram (Klein-an-der-Binstrut) avitâ Familiæ sede, & meditullio quasi perincluti quondam Comitatus, D. 12. Nov. A. 1587.

non ita pridem Archonti, Aulæq; Electoralis Purpurato & Confiliario Aulico; nunc verò Sanctiori Senatori Regio, & Proto-Synedrii sanctissimi, quod Dresdæ viget, Præsidi eminentissimo, undiquaq; magno, nunc unâ cum illustrissima Familia, S. R. I. Comitibus denuo adscripto: Qui vitæ thoriq; sociam elegerat nobilissimam generosi sang. vinis matronarum, PERPETUAM-MARGARITAM LÜTTICHAVIAM, Tzschornaviensem, Illustrimæ Familiæ IV. Filiorum, duarumq; elegantioris sexûs Progenitricem, *ὄν ἐν τοῖς ἀγίοις* [*].

Si deniq; in laudes illustrium Familiarum, quæ Te utroq; sangvine, DOMINE, propius attingunt, excurrere liceret, amplissimus pateret campus. Licebit tamen in hac chartæ angustia quasdam vel leviter attigisse.

Lüttichaw.

Ex LÜTTICHAVIIS præter avum Tuum, DOMINE, matrem, per-illustrem heröem, Dominum *Wolfgangum-Siegefri-*
dum, Tzschornaviæ & Baselitii Toparcham, S. R. Imperii per utramq; Saxoniam quondam rei monetariæ Præfectum, Ser. Elect. Sax. Sanctiorem Confiliarium, Cancellarium & Purpuratum &c. ejusq; patrum *Wolfgangum*, Cancellarium Electoralem Saxonicum

(*) Prodiit Domini *Jo. Siegefriidi à B-i blingen*, fratris Illustrissimi Domini Magni Cancellarii nostri natû minimi, Panegyricus, magno suo AUGUSTO, ad regium solium Polonorum evecto, submissæ gratulationis ergo publicè dictus in Alma Friedericiana, ibidemq; publicè impressus A. 1697. in fol. quem Academia tunc Rector Magnificus solenni Indictionis instrumento seqq. commendat: Hic est antiquæ Nobilitatis juvenis, I. S. à Beichlingen, Eqv. Misnicus, indole digna suo genere præditus: qui illustribus exemplis, quæ domi sue habet, *Patre, Fratre*, utroq; summæ dignationis viro, & arcanorum Regis Electorisq; particeps Confiliario: & *ahero Fratre* (Gottlob-Adolphô) Ejusdem in militia Generali Adjutore (nunc Aulae Augusta Purpurato, summoq; Rei Falconariæ Præfecto) &c. inflammatus politam orationem in Auditorio nostro majori est habiturus. &c.

tonicum, raræ prudentiæ justitiæque assertorem (b): Tri-
 tavus Tuus, *DOMINE, Wolfgangus* in Groß Kmelen J. V. D.
 & IV. Saxoniae Ducum atque Elect. Consiliarius, sed & sacri
 Synedrii Electoralis, quod Misena tum florebat, ad tempus
 Senator gravissimus inclaruit, magni quondam apud Geor-
 gium Ducem Sax. æstimii, XV. superstitem liberorum pa-
 ter, quos inter eminuit *Siegefridus in Zschorna & Kmelen*,
 Abavus Tuus, Augusti & Christiani I. Electorum Saxoniae
 Consiliarius, disciplinæ aulicæ Ephorus & Satrapa Senften-
 bergensis, multæ laudis. Addo Johannem-Siegefridum,
 Electoralis viduæ Sax. ad tempus Prætorio Præfectum; post
 demum Seren. Regis Daniæ rerum metallicarum per re-
 gnum Norvagiæ Exarchum, splendidissimâ pompâ funebri,
 nec illis in oris antea unquam visâ magnæ matri commen-
 datum Braganœ A. O. R. clō lō xlvi. Insigne demum su-
 peraddo eruditæ Nobilitatis decus futurum, *Wolfg. Gottlo-
 bum*, Matris Tuæ, *DOMINE*, b. m. fratrem, cujus fructus
 patriæ profuturos præmatura nobis fata inviderunt. Inter
 Majores paternos Tuos, *Domine*, primô locô numeramus
TEUTLEBIOS, quos à Comitibus Orlamundanis descende-
 re quidam autumant, inque his primorum Landgraviorum
 tempore duos *Conrados*, quorum alter A. clō cc lxx. Princi-
 pis nomine magno Dicafterio Gothano affidebat; alter A.
 clō ccc xxc. Satrapa Gothanus salutabatur (c). *Valentinum*,
 J. V. D. in aula excultum Lateranensi, Antistitem demum
 Hildesimensem ab A. clō lō xxxvii. quô Ottoni Comiti Schau-
 enburgicô successit: cujus laudes meritaque Annales decan-
 tant (d). Cui non innotuit *Caspar* ille, auratæ militiæ E-
 F 2 qves,

Teutleben.

(b) Hôe elegiô ornatu à Fabricio in A. M. U. ad A. 1569. & Albinô in
 Chron. Mifn. Tit. XXV.

(c) De his D. Casp. Sagittarius in Hist. Gothanâ, & Friedr. Hordl. L. IV.
 B. G. cap. 9.

(d) Conf. Chron. Sax. Pomarii & Dressl. f. 576. 597. Spangenberg. P. II. Alt. f. 191.

ques, Friederici Sapientis Electoris Saxoniae secretior Con-
siliarius : idem sub Electore Joanne Constante tunc recens
fundato Arcopago Wittenbergenfi inter primos quoque as-
fidere meruit, magni Lutheri & Geo. Fabricii Scriptis abun-
dè laudatus. Quem denique alter hujus nominis latet, il-
lustris Carpophorum Societatis auspex & vicarius Praeses,
aularumque Saxo-Vinar. Jenens. Coburg atque Isenacensis
sanctior Consiliarius Praetorioque Praefectus : cujus erudi-
tas laudes recensent Adr. Beierus & Neumarckius, & Socii
Fructiferi passim (e). Patrem ille habuit *Jo. Ernestum*, mi-
noris Sommerdæ hæreditarium, Curiae Provinc. Jenens. per
dimidium ferè Seculi Assessorem & demum Praesidem.

Wangenh.

WANGENHEIMJORUM Romana origo (f) dedit
Friedericos aliquot, literarum armorumque gloriâ totò ferè
orbe cultiore claros, inque his *fortem bellatorem*, qui herum
suum, Friedericum Severum, Landgr. Thur. & March. Mi-
sniæ, annò clò ccc xxxix. apud Anglos, præsentè Rege &
primariis proceribus Regni, equestribus ornamentis inau-
gurabat, æterna sui nominis familiæque gloria (g): *virum-*
que

(e) Beierus in Acad. Jen. passim, & Neum. in Hist. Carpoph. p. 12. 14. 17.
48. 69. 152. 160. insertis simul icone ejus, insignibus, symbolo, emblemata-
te, epigramm. & elogiis variis.

(f) Ita Peccenst. P. I. Th. Sax. Cap. 18. Soll vor alters ein Herren-
Stand gewesen und Röm. Ankunfft seyn / massen die Thüringische
Chronick meldet / daß A. C. 455. 3. Gentilhomme aus Rom gewi-
chen und in Düringen angelanget / allwo sie sich Nerrmanne gene-
net und bey Creuzburg niedergelassen / darneben das Schloß Wan-
genheimb erbauet und sich lange Zeit Herren davon geschrieben.

(g) De hoc Monachus Pirnenfis : Friedrich / Landgraff Friedrichs des
Freudigen Sohn / zog umbs Jahr 1338 mit guter Ritterschafft in
England zum Könige / und ward von ihm nach gehaltenen Schlacht
mit dem Könige von Frankreich zum Ritter geschlagen / durch Fried-
richen von Wangenheim / etwo Amptmann (alis audit Stadthal-
ter) zu Gotha / weil er sich verweigert solche Würd anders anzunch-

que strenuum (ita à Nobilibus in Diplomatribus Principum distingvitur) ad A. clō ccc lxxii. Friedrici Strenui L. Th. & M. M. sanctiorem Consiliarium & quasi Topantam : indē tertium hujus nominis, Friederici Bellicosi, primi ex Landgr. Thur. Principis-Electoris, ducem militiæ fortissimum, cujus laudes recenset Spangenbergius (h) : *Friedericum* in Winterstein/ Jo. Constantis & Jo. Friedrici Electorum Saxoniæ, hujusque Principum-hæredum, magni nominis Consiliarium, qvi A. clō l̄ xxxix. primæ per Thuringiam Missionemque Electoralem Visitationi generali præficiēbatur, A. clō l̄ liii. demum ad petitum Ducis Prussiæ unā cum Theologis Vinariensibus Regiomontum ablegabatur, componendæ hæreseos Osiandrinæ causâ (i). His addimus *Friedricum* & Jo. *Friedricum* in Wangenheimb & Winterstein/ insignes literarum literatorumque fautores ac Meccenates, multorum in scholis & academiis viventium nutricios, laudante Dresserō (k) : *Buchardum* in Altenstein/ Luthero in Patmo viventi maxime commendatum (l) : *Balthasarum* denique, quem primariis Seculi XV. Martiis heroibus annumerant, circa A. clō cccc l. inclarescentem.

F 3

Comī-

men/ als von einem der nie vor seinen Feind gestochen war. Hatte also dieser Wangenheim mehr Ehr als der König und alle seine Grossen. Ad stipulatur Geo. Fabricius L. VI. Orig. S. f. 640. seqq.

- (h) In Chron. Mansf. f. Sax. C. 360. add. Chron. Seebach. MSC, Adel, Erichii.
- (i) Chytr. in Chron. Sax. & Anon. in Chron. Thur. recent. p. 92. 171. 494.
- (k) In Dedic. Rhetor. illustratæ, quæ Basileæ prodiit 1573.
- (l) Illustris Seckend. in Hist. Luther., Scriptores item vitæ Lutheri, & ipse ó πρῶτον in relat. de Patmo sua, quæ Tomis ejus inserta extat. Obiter hic submōnendum duxi, *Huidii* agnomen, quod *Buchardo* huic tribuitur, omnibus hujus familiæ quondam solenne ac proprium fuisse : id quod venaticus *causis* in Insignibus gentilitiis Wangenheimiorum (hoc enim cognomen à sede hæreditaria iisdem adhæsit) testatur. Legi quoque merentur, quæ in gloriam gentis adducit Anony-

Schlotheimb.

Comites à SCHLOTHEIMB, Regum quondam & Principum Thuringiæ Dapiferos hæreditarios, Laudat Georg. Fabricius in historiâ Friderici fortis s. Admorsii, ob strenuam navatam operam in vindicando patrimonio avito, adversus injustos invasores & ipsius patris degeneris nequitas, viris & viribus inter proceres Thuringiæ tunc maximè potentes (m). Fortissimum bellatorem *Hermannum* celebrat Spangenbergius [n]. Ludovici Sancti, heri sui & penultimi Landgravii Thuringiæ fidissimum Achatem magni itineris, quod in Terram sanctam devotionis causâ instituerat Fridericus Imperator A. C. clōcc xxvii. hujusq; fratrem *Helvigium*, Prætorio Principis Præfectum, qui post extinctum Henricum Rasponem, Ludovici Sancti fratrem, apicem gentis Schönburgiæ & electum Romanorum Regem. unâ cum fratre Hermanno modò laudato, atq; *Friederico*, primariò tunc Comite *Beichlingano*, & magnificis aliqvot Thuringiæ viris, quorum mentio fit in Instrumento Obligationis,

mus sæpè laudatus Thuringus in Chron. suo p. 280. 285. it. p. 56. Ubi immunitates & prærogativas arcis Wangenheiniæ indeqve denominatæ Familiæ generosæ celebrat. Adhæc præter supra adducta Peccenteinij, in Diplomate Henrici Rasponis, Rom. Regis & ultimi Landgr. Thur. Cap. Sagitt. in Hist. ejus p. 4. inserto) *Ludovicus à Wangenheimb* inter primarios Henrici ministros & consiliarios regis præponitur Baroni Pincernæ Tautemburgio. Ergò æquales tunc fuerunt Wangenheimi Baronibus.

(m) *Schlottheim* quasidicas *Schloßtheim* præcipuis castrensibus [*Schloßgeseffenen*] Thuringiæ quondam annumerati. *Schlot* enim antiquâ Thuring. & moderna Saxonica lingua idem quod nobis *Schloß* audit. Tesseram hujus qualem qualem nominis interpretem in Insignibus ad hunc usq; diem circumferunt seram pensilem [*Borlege Schloß*] antiquæ formæ. Avita arx *Schlottheim* cum prædiis & pagis coherentibus Præfecturæ titulo Schwartzburgicis hodiè pares, lineæ Rudolphopolitana.

[n] *Udel. Sp.* P. I. f. 349. & P. II. f. 151, 209. 221. 416.

gationis, supra adducto, designato novo Thuringiæ Principi, Heinrico Illustri Marchioni Misniæ, fidelissimam operam adversus Brabantinas insultationes præstiterunt, juraq; Principis in Thuringiam, viribus & opibus & consiliis pro virili firmarunt. Itemq; *Georgium*, incomparabilem heroem, circa A. clō cccc LX. armorum gloriâ adversus rebelles Bohemos inclarescentem [o].

BOYNEBURGIORUM magna est gloria, literis & armis parta. Hohnsteinensem lineam nil nisi agnomen & levis quædam nota Insignium à Weisianâ distinguit. uti sanguinis & originis, ita gloriæ & meritorum alterutra alterius particeps videtur, Eminuit priscis temporibus *Theodoricus*, Satrapa Elect. Sax. Longo-Saliffensis; nostrâ verò memoria ----- Aulæ Saxo Isenacensis Prætorio Præfectus: hujusq; filius omni erudito orbi venerabilis, Illustris atq; Eminentissimus Dn. *Job. Christianus*, primus suæ gentis Liber Baro, auratæ militiæ Eques, Rever. Electoris Moguntini sanctior Consiliarius & supremus Prætorio Præfectus &c. cujus eruditas Laudes passim spargit Hermannus Conringius, in illustri opera s. Epistola de Bibliotheca Augusta Gvelfherbytanâ, & omni simul re Bibliothecaria conscripta, nominisq; Boyneburgiano inscripta (p). Filium hic genuit cum A. C. Schützia de Holtzhufen *Philippum-Wilhelmum*, metropolitanæ Moguntinensis Canonicum, patrisantem: filiamq; *Sophiam*, illustrissimi herois, Melchioris Friederici Lib. Baron. de Schönborn, Aulæ Moguntinæ primarii Ministri & Vicedomini Schafnaburgici &c. thoro socia-

Boyneb. de
Hohnstein.

(o) add. Anon. Thuring. in Chron. recent. p. 436.

(p) Add. elogium celeberrimi Polyhistoris, I. H. Bœcleri, in Musæo p. 66. seqq. ubi omnis civilis prudentiæ consummatissimus audit, & merito inter Trium viros Germanorum, non ad sui tantum sed omnis ævi exemplum memoriâq; illustres, primo loco numerandus &c.

fociatam [q]. Celebrantur adhæc apud Illustrem Seckendorffium (r) *Conradus Boyneburgius*, dictus *parvus Hessian*, inter duces bellicos Caroli Caroli V. Imperatoris haud minimus, avus Dni. Seckend. maternus: *Georgius I. V. D.* & Legatus Principis sui, Philippi Hassiaci, ad Imperatorem, Regem Angliæ & Principes Germaniæ meritissimus: *Ludovicus*, delectus arbiter diffidiis componendis inter Saxonem & Hassum &c. *Sigmundus* deniq; ille, cujus magna vis ingenii, eruditionis, prudentiæ & gravitatis enituit maximè in fœdere cum Electoribus, Saxone & Brandenburgo, Hassi sui nomine pangendô; ut & in Conventibus Principum, Francofurtano, Müllhusano & Smalcadico, in quibus Principis sui jura strenuè assertebat, Saxoni-Electori ob id abunde commendatus.

Kockb.

KOCHBERGIORUM dignitas elucet in *Bernhardo*, Wilhelmi Fortis Ducis Sax. & Landgr. Thuring. Consiliario quondam secretiori ac primariô. Hunc unâ cum fratre germano, *Conrado*, ob strenuam in expeditione Hussitica navatam operam, Equitis aurati insignia & ornamenta reportasse legimus, beneficiô Ser. Elect. Sax. Friederici Ildi, Exercituum S. I. Rom. tunc summi Ducis (s). His aliquot sæculis prior *Ernestus* Ludis interfuit circensibus, A. clô cccxvi. ab equestri ordine S. I. R. libero Franconicô institutis Swinfurti ad Mœnum. Ita ex eadem familia *Albertus*, A. clô cccclxii. Pabepergensia, & *Karitus* s. *Eucharis* A. clô ccc lxxiv. Eslingensia ad Nicrum, utraq; à Nobilitate Svevica celebrata Trojamina solenniter concelebrarunt, (t). *Sebastianum* eqvitem auratum, bellicis laudibus clarum laudat Spangenbergius

(q) conf. Im Hof Notitia Procerum Imperii L. IIX. c. 8. n. 6.

(r) In Hist. Luther. passim. add. Chron. erud. Anon. Thur. p. 281.

(s) Annal. Freib. Molleri p. 97. Chron. Dresd. Weckii f. 121.

(t) Rixner Thurnierb. Æg. Albertini Heldenb. &c.

bergius ad A. cl̄cccc LX. (u). *Joannem*, Archisterii sacri ordinis virginum nobil. S. Mich. in Jena Præpositum memorat Beyerus (v) ad A. cl̄cccc LXVI.

Qua maternos Tuos, *DOMINE*, majores, de *Lüttichavii* jam supra egimus. Devenio ad *MARSILIOS* (x) seu *MA-* Marschall.
RESCHALLOS, quorum hæreditaria dignitas quondam de Bieberst.
erat apud Marchiones Misnenses, qualem totius Electoratus Saxonici nomine generosa Læserorum gens nunc obtinet, idque merito suo. Familia Misniæ hodiernum non ignota, pluribus quondam imperabat clientelis. Ultimus possessor avitæ domûs & arcis *Bieberstein* ad Vultavæ Misnicæ & *Bobrizæ* confluentes (quæ illustri heroi, Domino G. F. a Schœnberg, summi provocationum Judicii, quod Dresdæ viget, Archonti hodiè pare) celebratur *Henricus*, hujusque filius *Nicolaus*, Marescalli de Bieberstein, Domini in *Bieberstein* / *Dorsdorff* / *Deschig* / *Hermisdorff* / *Wectzig* / *Kitzig* &c. *Henricus* sepulturam meruit in illustri Conditorio Vetero-Cellensi ad Muldam. Filium *Nicolaus* habuit *Georgium* in *Dorsdorff* / *Ebersbach* & *Henda* / *Sereniff*. Annæ regiae Danicæ Ephorum aulicum Dresdensem, atavum Tuum *DOMINE*; nepotem *Jobum* in *Ebersb.* & *Ehren* / militiae Cæsareæ magistrum Equitum; pronepotem *Alexandrum* in *Hermisdorff* &c. *Aerarii* Provinc. Elect. Sax. Senatorem: abnepotes *Geo. Jobum* & *Mauritium Damianum*, qui summas in aulis Saxo-Magdeburgica

G

Ha-

(u) P. II. H. S. f. 220. b.

(v) in Archit. Jen. p. 469. Superaddimus omnium primum hujus familiae, *Wesg. à Ko. bberg*, Equitem auratum, quem A. C. 1165. Ludis equestribus Tigurinis, à Guelpho Bavarico institutis interfuisse, unaque cum Thomâ Comite Reinecciò brabeja certantibus proposuisse, Heraldici affirmant, inque his lib. Trojam. ap. Münst. sub rubrica: *Zehndes Haupt Thur- nier zu Zürich an der Leinmat gehalten* &c.

(x) Ita legitur in Scriptis veterum, apud Aventinum, Spangenberg. in Hist. Molsdorf. & Mollerum in Chron. Freiberg. p. 345. 46. 53. 63. seq.

Halenſi & Weiſſenfelſenſi hucusque tenuerunt. ſuſſi Princi-
pum Prætorio Ararioq; Præfecti, ſanctiores Conſiliarii & Pur-
purati &c. Neq; ſilentio hic prætereundum duxi nobi-
liſſimam matronam, *Martham Moſſiam de Bieberſt.* in
Dorff/ ſummi apud Sveones herois atq; Senatoris Regni,
Axelii Lili, Lib. Baronis &c. matrem, abaviæ Tuæ, DO-
MINE. cognominis ex ſore neptem (y).

Starſch.

STARSCHEDLIORUM antiqviſſima Miſnica pro-
ſapia dedit *Hindeconenſ. Henricum*, ducem bellicum Præ-
torioq; Præfectum Dieterici, Marchionis Miſniæ & Auſtra-
lis Terræ, quem una cum Hero ſuo illuſtri conventui, ab
Imperatore, Pontifice & Principibus aliqvot Imperii A.
clo CLXXVII. Venetiis inſtituto, interfuſſe, & majeſtatem
Imperatoris, à Pontifice deſpectius tunc habitam, cordatè
aſſeruiſſe, teſtatur Wolff. Læzius, Hiſt. Cæſari (z). Inde
Henricum Equitem auratum, avitæ ſedis Mutinenſis inſtau-
ratorem: hujusq; filium *Dietericum*, omni laudum ge-
nere cumulatum, avum *Innocentii*, ſecundi hujus nominis,
lineæ Bornenſis fundatoris: *Henricum* cognomento *flavum*,
Prætorio Erneſti Elect. Sax. Præfectum. Mutinenſis lineæ
propa-

(y) Confer. Acta funeb. Erici Lili, ejuſq; monumentum in Templo
Nicolaitano Lipſienſi. Addimus *Rudolphum Marſium*, Equitem Mi-
ſnicum, poſt res contra Huſſitas rabioſos. fortiter geſtas, A. 1438. au-
rata militiæ inſignibus ornatum ab El. Sax. Friedricho II. militiæ Im-
perialis tunc ſummo Duce. annot. Chron. Dresd. p. 120. *Nicolium*
in *Oberſchar*/ qui thori ſociam habuit *Annam*, magni Lutheri neptem,
Pauli filiam, cum Anna à Warbeck nobili Svevica progenitam. annot.
Dreſſero in Parent. Pauli Lutheri 1586. deſuncti. *Conradum*, Equitem
auratum, Marchionum Miſniæ ad magnum illud Concilium Conſtan-
tienſe 1413. comitem, itemq; *Henricum*, ejuſdem profectionis comi-
tem, dace Burggravio Norimb. hiſq; plures, de quibus Münſt.
Coſmog. f. 577. ſeqq.

(z) Lib. 3. migrat.

propagatorem: *Innocentium* in Borna & Mülbus/ Confiliarum Elect. Sax. & arario provinciali præfectum, abavum Tuum, *DOMINE*. Nostri demum seculi sydus, *Bernhardum* in Grimmschaw & Schweinsburg/ summum Aulae Sax. Elect. Prætorio Præfectum & Chiliarchum &c. Hisque plures pace belloqve claros: quibus meritò annumerandus supervenit Capitaneus ille Austrianus, cujus in historia Friedrichi I. Elect. Sax. mentio occurrit; quem ob confirmata, renovata, sed & aucta Privilegia Auffgensium, regni sui Proceribus adscriptum, alboqve provinciali insertum, cum omni posteritate jurium & beneficiorum regni participem fecerunt Bohemi (a).

CAROLOVITIORUM, jubar enituit maxime in incomparabili illò *Christophoro*, Herminii & Rubræ domûs Dominò, S. R. I. Equitum Quatuor viro hæreditario (b) & Equite auratò, IV. Imp. augustissimorum, totidemqve Ducum at-

G 2

qve

- (a) Ex documentis Familiae genealogicis. Hujus etiam meminit B. Balbinus in Miscell. Boh. & Chronographi aliquot veteres.
- (b) Celebrant in Chronicis suis *Carolobici* [ita illustris ille *Christophorus* literis ad Geo. Fabricium subscribit] Romanorum *Torqvatos*, originem gentis conditoresqve. Adstipulante Zellero P. II. Epist. n. 41. p. 367. Desisse demum *Torqvatorum* in familia nomen, cum nomen *Christo* darent auspicii *Caroli Magni*, cujus in aula primas obtinebant, indeqve mutato nomine audire cœpisse *Carlowitz*/ quasi *Carls Licht* (juxta Slavicam terminationem, inter Slavos enim tunc vivebant) sive *Vicarii Caroli* &c. plures tradunt recentiores, add. Emserus in Vita Bennonis cap. 19. Sublimi *Carorum* axiomate ad hunc usque diem uruntur *Caroloviti* in Hungaria, quorum colonia in has oras est deducta, è celebri & antiquissimâ familiae domò, oppido & arce *Carlowitz*/ ad Danubii & Tibisci confluentes, Salamancam & Varadinum Petri interjacens. Confer. Boethii *Triumf. Kriegsh.* P. I. p. 186. 251. 263. 330. Circensibus Ludis A. C. 968. Martisburgi ad Salam celebratis interfuisse *Joannem*, Göttingensibus *Ludovicum* & *Imulam* viraginem à *Carlowitz*/ testatur Clamorinus in lib. Trojam.

que Electorum Sax. gloriosiss. Confiliario, Legato & oratore
splendidissimo: ob summam eruditionem, sapientiam, expe-
rientiam, sed & tredecim campeltribus periculis partam
Martiam gloriam, summi seculi viris per omnem orbem
cultiorem æstimato-laudato (c). Neque tacendi: Reve-
rendissimus ille *Nicolaus*, AA. & Th-Doctor, penultimus In-
genuæ Misnensis Antistes & S. I. R. Princeps, &c. insigniter
laudatus Fabricio, (d) Dressero, Gedico &c. Atavus Tuus,
DOMINE, Rudolphus in *Kreyscha/ Riebenstein & Waltheimb.*
hujusque filius *Georgius*, Georgii heri sui secretior Confilia-
rius. sed & Henrici Pii, Mauriti & Augusti, Ducum atque
Electorum Saxoniae gloriosiss. Confiliarius & Locumtenens ad
tempus gravissimus, qui octogenario major decedens mul-
tam meritorum laudem, pluribus cum primis Legationibus
& expeditionibus in negotio religionis partam, post se reli-
quit. Laudante illustri, Seckend. in *Hist. Luth. passim.* His
addimus vel unicum (plures enim instituti limites non ad-
mittunt, cum gloria hujus gentis sit amplissima,) nuper ad-
modum in strenuo cursu gloriae extinctum Rigæ apud Livo-
nos, fortissimum heroem Georgium-Heinricum, S. Reg. Maj.
Polon. & Elect. Sax. copiarum Ducem generalem &c. regius
lacrymis dignum.

Bockio-

(c) Confer. Erasmus Roter. lib. 19. Epist. ad Simon. de Pistoris, Phil.
Melancht. in Orat. de Misnia, Geo. Agricola & Geo. Fabricius in E-
pistol. Albinus in Chr. Misn. Tit. 25., Adamus in Vitis Jctorum
n. 75, &c. Hic est ille *ex utroque Carolus*, qui dignitatem hanc illu-
strissimam & Imperialem A. 1552. primus genti suæ intulit, ornatus
octennio antè Insignium augmento, scuto & casside duplicatis, Caroli
V. Imp. beneficio.

(d) In Annal. Misn. L. 3. ad A. 1550. & 1555. quò diem suum clausit
Nicolaus, repositus in sacello Episc. Stolpensi. add. Dress. P. IV. Hag.
Hist., Geddicus in Conc. inaug. Templi ingenui cathedr. Misn. p.
60. De his & reliquis illustri Familia ornamentis plura cum D. &
D. suo loco.

BOCKIORUM de POLLACH celebrem quondam per Silesiam Bohemiamque familiam primus in has oras Misnias deduxit atavus Tuus, **DOMINE**, *Georgius in Pollach* / Eqves Silesius: cujus filius *Abrahamus* in *Gros-Priesen* (quod est Bohemicae ditionis feudum) Klipp & Saalhausen / sanctiori Senatui Electoris Saxoniae affidere, Curiae vero Electorali supremæ Lipsiensi præsidere meruit, clarissimorum virorum elogiis Silesiæ suæ æternum ornamentum, Misniæ Nestor, harum regionum oculus & cor Ducum Saxoniae (e). Hoc natus est *Abrahamus* jun. in *Gros-Priesen* / Consiliarius Elect. Saxonicus, Proavus Tuus, **DOMINE**, paterni nominis & ominis non degener hæres. Diem suum obiit A. cl. lxx. Plures transeo, inque his *Joannem*, Ernesti Electoris Sax. Purpuratum, & Ephorum *Friedrici Sapien-* / tis, tunc Principis Electoralis, summis laudibus ornatum à Spangenbergio [f] *Nicolaum* item & *Siegefridum* Episcopos Caminenses, atque *Joannem* Decanum metropolitanæ Bremensis, multæ laudis apud Crantzius (g) &c. Lineam enim & insignibus hos distare auguror à nobili *Abrahami* / prosapia, cujus alter filius *Adolphus*, Abrah. jun. frater, Consiliarii aulici dignatione vixit in aula Saxonum Electorali, teste Peccent. (h)

G 3

Quid

- (e) His elogiis ornatur à Fabricio & Dressero, Mich. Neandro &c.
 (f) In Hist. Molsdorf. geneal. p. 24. seqq. 30. add. de his & aliis hujus familiae Chron. Freyb. Mölleri p. 3-3. 209. it. Annal. Freyb. passim.
 [g] L. 3. Metrop. c. 2. & D. Mich. Braun in *Ubl. Europæ* § 779.
 (h) P. I. Th. Sax. c. 10. f. 123. Ad familiam *Abrahami* pertinet quoque *Wolfgangus* ille, Ducum Lignic. & Brieg. Consiliarius primarius, quem D. Franciscus Faber, J.C. Breslav. *Lycotrugi* nobilis elogio salutatur, (resp. nominis, cognom. & insignium) summisque laudibus effert ob sedatam prudentiam & auctoritatem suam universam penè Silesiam, A. 1546. à Bohemica regno omni nisu sese avellere molientem, ob id maxime commendatum Ferdinando Regi &c.

Quid dicam *PFLUGIOS*, Strehlenſi ſede celebres?

Quorum abs antiquâ ſcimus deſcendere ſtirpem

Stirpe *Primislai*, qui poſtquam vomere glebas (i)

Solverat, ad Regni fatô conſcendit honores,

Donatus generoſa Tuô, *Lybuſſa*, cubili &c. Uti ille
canit.

Rutilant ex hoc regio ſyrmate, ſtellarum inſtar primæ ma-
gnitudinis, ſplendidiffimus *Otto*, *Friedrici Fortis*, Principis
Miſn. & *Thuringiæ*, Conſiliarius primarius, Legatus & Ora-
tor, negociorum maximè arduorum belli, quod adverſus pa-
trem degenerem ejuſque affectas, duosque Cæſares avaros,
patrimoniis principum inhiantes per annos benè multos ge-
rebatur, feliciffimus arbiter: donatus ob id perinclutâ ſede
Strehlenſi, quam inter tria quondam *Miſniæ* fortalitia ad *Al-
bim* numeratam fuiſſe tradunt; primariâ nunc arce, oppi-
do & clientelâ nobiliſſimæ gentis, poſteris per poſteros ſer-
vata, ſervandâq; (k). *Nicolaus* & *Otto* *Strehlenſes*: quo-
rum ille *Friderici I. Elect. Sax.* ſecretior Conſiliarius, alter
Prætorio Præfectus: uterque ad Concilium illud œcumeni-
cum

(i) De hac origine regio-Ducali, præter *Æneam Sylvium*, & omnes ferè
Bohemiæ Scriptores probatos teſtantur Inſignia Illuſtr. Familiæ *Pflü-
giorum*, in ſcuto quadrifido utrumq; aratri instrumentum, vomerem
virgamq; vernantem (*Pflug-Neutel*) exhibentia, ab ipſo *Primislao* ad
perpetuam reigeſtæ memoriæ recepta atq; uſurpata. Ipſam verò
hæc hiftoriæ originis, jucundam licet maximeq; miram, prolixâ Scripto-
rum narratione hîc inferere, brevitatis cauſâ ſuperſedemus, quæ eru-
ditiores in tantâ referentium copiâ vix latere poteſt. Diſertum qui
cupit recenſorem, adeat *Hagecium P. I. Chron. Boh. f. 12. ſeqq.* & *P. II.
f. 144.*

(k) De perincluto quondam Dominio ſ. Dynaſtia & munimento provinciali
Strehlenſi, ejuſq; primò ex *Pflugii* acqviſcente, *Ortone*, conferendi ſunt
Joh. Garzo Bonon. in vitâ *Friderici, G. Fabricius, Albinus & Peccenſt.*
in Commentariis ſuis paſſim. add. *Prodr. Hiſt. Miſn. p. 277. Abrah.
Hoſem, in Geneal. Salhuſ. p. 17.*

cum Constantiense heri sui comes. Dehinc *Sigismundus* J. V. D. & Alberti Animosi, Achillis Germaniæ Cancellarius, Ingenuæ Misnensis Decanus, atqve heri sui, tunc Frisios debellantis, per Misniam Locumtenens (ut vocant) s. Vicarius, sed & Principum Juventutis. Henrici atqve Georgii, perpetuus Ephorus. Alter item *Sigismundus*, qvem primariis aulae Cæsareæ proceribus & Senatoribus regni Boh. adscribunt (1). *Nicolaus* in *Knauthayn*/ Eqves auratus, *Friederici* II. Elect. Sax. dux bellicus fortissimus, cui robur & æs triplex circumpectus erat, ob id cognominatus *ferreus*. hujusqve filius *Andreas*, in *Knauthayn* & *Sörmenthal*/ *Heinrici* Pii & *Mauritii* Elect. Sax. Consiliarius laudatissimus: qvò natus est *Damianus* in *Knauthayn* (m) *Ferdinandi* I. Imp. Consiliarius & Legatus splendidissimus, eloquentiæ & experientiæ laude perinclutus, ab eodem S. I. R. liberis Baronibus adscriptus, atqve opulentis per Bohemiam clientelis adauctus &c. Frater atavi Tui, *DOMINE, Valentini* in *Knauthayn*/ cujus filii masculo hærede destituti avitam hanc domum *Knauthaynensem* (qvæ à familiâ hujus nominis, cujus mentio fit apud *Pirnensem* & *Garzonem* in *Hist. Friedrici* Adm & *Dizmanni*, ad *Pflugios* pervenerat) affinitatis jure ad *Schoenbergios* *Francobergenses* transtulerunt, indeqve ad *Dieskavios*, in quorum possessione huc usqve perdurat (n). His addimus *Damianum* in *Poststein*/ ob diuturna itinera, cursumqve studiorum maximam partem in Italia peractum, dictum *Italum* (*Welsche Pflug*): Cæsarem in *Cytra* & *Mausis*/ *Satra-*

(1) Confer. *Albinus* in *Chron. Misn.* *Fit.* XXV. f. 338 & *Peccenst.* P. I. Th. Sax. c. 10.

(m) add. verba *Albini* c. 1. *Diesen haben grosse Herren wegen seiner Erudition und Beredsamkeit in Legationen effters gebrauchet/ er soll auch eruditè Latein geschrieben haben. hat A. 1543. noch zu Bononien studirt. plura de eo ap. Peccenst. c. 1.*

[n] conf. post alleg. *Autores Prodomus Hist.* *Misn.* p. 323. 522. 547.

Satrapam Pegaviensem, Equitem auratum &c. virum raræ prudentiæ & eruditionis, summæque apud Georgium Ducem Sax. (cum quò adoleverat) autoritatis (o), patrem incomparabilis illius *JULII*, S. I. R. Principis & ultimi Antistitis Numburgo-Citizenfis, atque Decani Misnensis, quem non familiæ solum, regiâ stirpe oriundæ, sed tótius per Germaniam Nobilitatis eruditæ, æternum decus atque ornamentum summi seculi viri, Erasmus Roterod. Petrus Mosellanus, Phil. Melancton, Fabricius, Dresserus &c. collaudant (p). hisque per plures, utriusque gloriæ laudibus eminentes, quos brevitas causâ uberiori deductioni reservamus: unicò superaddito ex modernis illustr. Familiæ heroibus, *Jo. Sigismundo*, prætorianæ militiæ regiæ Polono-Saxonicæ summo duce &c.

Weisbach.

WEISBACHIORUM, per vetustam celebremque per S. Imperii fines familiam, post extinctos *Meldingos* S. I. R. Equitum hæreditariorum Quatuorviratû ornavit, Comitibusque Imperii æqvavit Maximilianus I. Imperator Augustus, ducem suum bellicum. *OTYONEM*, Equitem Misnicum, ob illustria merita gesta que propriò motû in Comitibus Augustanis A. cl. l. xix. solenniter inaugurando, & per quinque feciales (quos Heraldos vocant) Imperii publicè ad id proclamando (q). Huic merito annumerandus est togatâ gloria
sublimis

[o] multi sunt in hujus Laudibus P. Mosellanus, Fabricius & Albinus.

[p] præter cit. autores summariam ejus historiam recenset Alb. in Chron. Misn. f. 357. Joh. Sturmii Argentor. in præf. lib. de Nobilitate erudita ad Antonium & Philippum Wertheros, Beichlingæ dominos: Sleidanus passim, Thuanus L. 13. Hstor. &c. Hòc enim *Julio*, & *Christoph. Carolobitio*, suo loco laudato, in Scriptis eruditorum ejus ævi nihil sublimius, nihil magnificentius, ex omni Germanicâ Nobilitate eruditâ reperire licet: quorum laudes non paginas, sed commentarios sibi deponcunt.

(q), Modum solennissimæ hujus inaugurationis describunt Spangenberg,

sublimis, Reverendissimus *Joannes*, J. U. Doctor, post S. I. Princeps & summus Ingenuæ Misnensis Antistes, celeberrimæ laudis, maximæque apud Ernestum & Albertum Elect. & Duces Saxoniae, sed & Georgium Podiebradium Bohemorum regem, ipsosque adeo Impp. Augustos autoritatis: quem valde suum quoque habuit Ernestus, Ernesti El. Sax. filius, tunc Primas Germaniæ Magdeburgicus (r.) Patrem habuit *Otto*, primò locò laudatus, *Hermannum*, Principum Saxoniae Consiliarium gravissimum, Præsidem Franconiae & Terræ Variscorum, quæ Misniæ nostræ & Australis terræ cis-Salanæ pars est: filium *Wolfgangum* in utrumque *Schönfels* [quod hodiernum illustris familiae sedes est hæreditaria magnifica, in agrò Zviccaviensi] Equitem auratum, & Equitem S. I. R. Quatuorvirum, Ducum atque Electorum Saxoniae Consiliarium & Satrapam Zviccaviensem magnæ laudis, quem *Cor Patriæ Patriæq; Parentum, & sui maximam curam Ducis* &c. eruditi celebrant carminibus. Hòc natus est *Joannes* in utrumque *Wolfers* & *Meistersdorf*/ Bohemicae ditionis feuda, abavus Tuus, *DOMINE*, maternus. Decætero, laudes *Weisbachiorum* justum sibi volumen deposcere, non lineas aut pagellas, non ineptè judicat Peccensteinius (s.)

WOLFERSDORF communiter *Wilsdorf* s. potius *Wilsf* Wolfersd.
dorf

P. II. 2. §. f. 219, 223. b & Peccenst. P. I. Th. Sax. f. III. seqq. mentionem quoque ejus faciunt Mon. Pirnensis in Onom. & Sleidanus, cum Script. Act. public. Imp.

(r.) Not. de generositate ejus verba Fabricii L. VII. O. S. f. 786. Ernestus Elector A. 1480. cum delectò nobilium equitatù Romam ivit religionis causâ. Fuit in comitatù *Joannes* V. Præful-Misnensis, vir cum primis magnificus, rarò intemphis, perpetuò in aulis, modò regis Bohemiae modò Ducum Saxoniae &c.

(s.) in historia hujus gentis c. l. ubi addit: in nullâ aliâ familiâ Misnicâ Equites auratos reperiri æquè multos, atque in hac ipsa *Weisbachianâ*.

dorff efferunt, à lupa, quam in Insigniis gentilitiis [t.] circumferunt, & primaria quondam sede Wolfersdorff in Bohemiâ, quam primus Weisbachiorum genti intulit Abavus Tuus, DOMINE, Joannes modò laudatus. Celebratur ex his *Georgius*, Ernesti Elect. Saxoniae secretior Consiliarius, primæ in his terræ sancitæ atqve promulgatæ Ordinationis (ut vocant) provincialis autor, cooperantibus Joanne Mettschiô Prætorio Præfectô, & Joanne Poligrapho tunc Cancellariô. laud. Geo. Agricolâ, primo Misniæ Historiographo ordinariô, in erudita Orat. de Ernesto & Alberto. *Filium* is habuit cognominem, Jo. Friedrichi Elect. Sax. Magnanimi ducem bellicum, summumqve copiarum præfectum, quæ Regi Franciæ tunc in auxilium ablegabantur. His aliqvot secularis prior inclaruit *Philippus*, auratæ militiæ Eqves, quem dignum habuit gloriosissimus Saxo, Henricus Auceps Imp. Augustus, quin unâ cum Adamo ab Hohenklingen Obetritis malè fidis Ephorus (u) præficeretur circa A.C. Dccccxxx. & qui famosissimæ Hunnorum cladi propè Merseburgum A.C. Dcccc XXXII. non sinè insigni sui laude interfuisse traditur, *Ariovistus* s. Ernestus *Wolfersdorffius*, magni apud Henricum Imperatorem atqve Bertholdum Bavarum (cui aliqvot annis antè in Hunnorum congressû propè Jechenburgum militaverat) existimationis, collaudantibus Emsero, Spalatino, Brotufiô, & qui his priores gloriosè gesta Henrici Aucupis stylô historicô adumbrârunt. *Vitigonem* ob fortes
aufus

(t.) Sunt, qui distinguunt in Wolfers- & Wulfers-f. Wilsdorffios: iis lupum sui coloris in scuto aureo; his lupam atri coloris erectam in scuto argenteo qualis visitur in I. I. Fuggeri *Oesterr. Ehren-Spiegel* ex recens. Birck. f. 977); quæ tamen differentia ap. modernos pictores rarò attenditur, cum non tam sanguine, quam lineâ quadâm inter se differant.

(u.) Ref, Spangenb. P. II. H. S. f. 204.

ausus & strenuè gesta contra Saracenos, quibus, ductû Conradi Magni Marchionis Misniæ, sub signis Conradi Svevi Imper. in expugnatione Damasci, Syriæ urbis, omnibus antevit, magnoperè laudant monumenta Lauerbergensia, & Matth. Sarcotorius in hist. hujus Expeditionis. *Georgium & Dietericum* strenuos milites (ita Æneæ Sylvio audiunt in Hist. Boh.) pari laude ornant Scriptores Belli Hussitici, & imprimis funesti illius conflictûs propè Austriam: ejusdemque ætatis *virum animo & robore militari insignem, Guilielmum*, Friederici II. Elect. Sax. ducem bellicum, magni apud herum militemque suum æstimii. *Gothofredum* inter duces bellicos Maximiliani I. Imper. celebrat Dubravius, ob *Novam urbem* propè Viennam stupendâ, & planè incomparabili fortitudine atque dexteritate defensam, Matthiæ Hunniadi, qui magno eam confluxû copiarum atque apparatus bellicô acriter impugnabat, omni aurô potiore æstimatum. At quanta laus, à tam laudatô heroë, rege-hoste, laudari! Unicum addimus ex recentioribus, *Joannem* in Wolfersdorff/ Christiani I. Elect. Sax. Prætorio Præfectum, secretiorem Consiliarium, Ærarii Principis Senatorem & Satrapam Levcopetræum, laudatum Peccensteinio (x) qui originem gentis ab Elisiis repetit, sive Lusatis, propter primarias & avitas sedes eorum finium, ex quibus colonias quasi deductas esse autumat in has Saxonicas oras.

Epilogus.

Nobilitas, si qua longâ majorum profapia clara est, omnium meretur venerationem, & instar monetæ antiquæ ab omnibus existimatur. probata rectè judicante Linneô. (y) Consentaneum enim est, meliores esse naturas ex nobili genere

H 2

nere

(x.) P. I. Th. Sax. c. 19. ubi plura familiæ ornamenta recensentur.

(y.) Lib. 6. de Jure P. c. 5. n. 52. cui adstipulatur Basilius M. Serm. 1. de jejun. Quicquid, inquam, vetustate excellit, venerabile est. omne enim sit per antiquitatem nobilius.

nere natas, & ex melioribus ortos esse meliores; quia verosimile est, probum ex probis, & bene educatum in bonum virum evadere &c. inquit Aristoteles, & divinus ante eum Plato, qui quatuor Nobilitatis genera constituit præcipua: primum omnium eorum, qui bonis, justis, laudatisque parentibus sunt orti: quorum majores sederunt ad gubernacula rerum: quorum parentes non virtute modo potentiâque superiores, sed rebus quoque præclare gestis inclaruêrunt: qui denique à parentibus acceptam virtutis, dignitatis, fortitudinis laudem propriâ eruditione ac virtute augere conantur, sequè eo reddunt summis Deorum gratos & imis &c. *Honorandus* demum meritò, est quem ob virtutem probatam ipse *Princeps honorat* (z).

Hoyers-
werd. Histo-
ria.

Quod restat, brevem quandam historiam perincludi, & per omnes Lusatorum fines multis inde retrò seculis primarii (a) æstimati *Dominii*, castri & oppidi *HOYERSWERDENSIÆ*, quod nunc emptionis jure Tui factum juris est, *DOMINE*, novamque gestit *Beichlingiani nominis Comitibus* fundare domum, subnectere, animò constitueram: sed raritas monumentorum Lusatiæ, & negligentia Scriptorum tam cultæ regionis, quæ tot ferè [in districtû cum primis Hexapolitano] literatos alit, quot cives, etiam institutò breviorè esse imperat. Familiam hujus nominis illustrem, aut quibus usi quondam fuerint insignibus *Dominii* s. Baronatûs titulò Hoyerswerdensis, nullibi adverto: inducunt me tamen verba Instrumenti (b) quò A. post C. N.

cb

(z.) L. restituend. C. de Advoc. diversorum Judic.

(a.) Die oberste Erb- und Standes-Herrschaft im Marggr. Ober-Lausitz Scriptoribus audit.

(b.) Daß die Besse Hoyerswerda von der Cron Böheimb und Marggraffthumb Ober-Lausitz nicht solle veralieniret oder verpfändet werden. &c.

clb ccccxliiii. jura & immunitates confirmavit ordinibus Lusatiae [quam valde suam semper habuit] Carolus IV. Imperator, & Rex Bohemiae &c. ut credam, nobile hoc Dominium à primis inde temporibus patrimonio Principum Marchiae Budissinensis, Regumque & Ducum Bohemiae, annumeratum fuisse: ob divites proventus, delicias Diarneas, munitiorem naturalem, quam caeduae sylvae utraque terra formant, &c. ab ipsis pluris aestimatum.

Ducentis ferè abhinc annis *Hoyerswerdam* tenuerunt *Maltitii Dippoldiswaldenses* (c.) illustris atque opulenta quondam Misniae Familia, Lusatiae originis (*), quorum posteritas Elsterwerdam (avitam Hoyerswerdensis lineae clientelam) etiamnum servat. His emptionis jure successerunt circa initium seculi XVI. ti illustrissimi Barones de Schoenburg, Glaucha & Waldenburg &c. Dahlenst. Hohnstein. Lohm. & Wehlenst. Dominiorum tunc Domini, (d) qui majores Tuos, *DOMINE*, paternos affinitate tangunt. Ab his ad Illustrissimos Comites & Banderesios à *Promnitz* transiisse perhibetur [e]: inde ad *Ponicavios*, amplissimam quondam atque opulentam per utramque Lusatiam, nunc Misnicam familiam, qui perincludum Dominium finitò bello tricennali Potentissimo Saxoni, Jo. Geo. Imo, Principi Electori gloriosissimo, vendiderunt. Hoc patrimonio suo adscriptum voluit, eidemque Satrapam praefecit, additò *Qvæstore* (f.) Jo. Georgius *Primus*, servavit *Secundus*, summis in

H 3

deli-

(c.) Ex chronicis gentis libris allegat Peccenst. P. I Th. Sax. c. 10. ultimum ex Maltitiis Hoyersw. Sigismundum, Georgii Ducis Sax. Consiliarium Prætorioque Præfectum &c.

[d.] Mon. Pirnenfis verba sunt: *Hoyerswerda Schloß und Stadt* 3. W. von Camenz / 1. von Senftenberg. Das hatte A. 1530. Herr Wilhelm von Schönburg.

(e.) Ita legitur apud Libor. Vulturum in Hist. belli tricennal. p. m. 4.

(f.) *Ambts-Hauptmann und Ambts-Boigt*.

deliciis habuit *Tertius*, nec vulgari amplexus est favore huius nominis *Quartus*, & ipse demum augustissimus Rex noster *FRIEDERICUS-AUGUSTUS*: qui postquam Dominia Regnis permutare cœpisset, nec vulgares Tibi gratas referre, *DOMINE*, secum reputasset, quid obstitit quæso, quò minus petitis tam honestis deferret, pretioque oblato satis digno cederet. Decætero, *Hoyerswerdam* locò peramceno ad nigrum Elystruna [qui in agro Camenicensi proximaque Elstræ oppidi vicinitate fontes suos habet] in Marchia Budiffinensi, quâ Lusatiam inferiorem Misniamque versùs terminat, sitam esse, nemò facile ignorat. Hunc regii *Dominii* pervetusti *Budsetz* partem facit Leuberus (g); alii inferiori Lusatia, quæ Marchiæ orientalis titulo quondam gaudebat, à primis illis temporibus annumeratam malunt (h). Quicquid sit, utraqve magno Wittekindo ejusque regiæ posteritati per secula paruit. Illam magnus Saxo connubiorum jure cum Svatanâ, Principis Budiffin-Czechorum Zechi, filia obtinuit: hanc (inferiorem) sui juris fecit, Beichlingianæ gentis augusta origo. Heinricus I. Imperator, eandem nomini & imperio Germanorum inseruit, Marchiam constituit, eidemque ex agnatis suis præfecit Geronem, cui per aliquot secula Marchiones Misnenses atque orientales hæreditario jure successerunt (i). Oppidum *Hoyerswerdam* (quod ab *Hojero* quondam conditore denominatum autumo, quasi dicas *Hojeri*
Vero

[*] Insignia oppidi Hoyersw. tres quercus glandiferas sui coloris præferunt in area argenteâ: eademque ipsius Dominii quondam Scutum representasse auguror.

(g.) D. Benj. Leuber, vom Ursprunge des Schlosses Ortenburg zu Budiffin f. 38. 53.

(h.) Autor novæ Descript. utriusque Lusatia in Svô. p. 10.

(i.) Conf. Ditmarus Merseb. l. 1, Chron. & Albinus Chron. Misn. f. 405.

Verdam s. *Werder* / vicinæ instar *Verdæ* Episcopalis) ornatû architectonico prævalens, trigeminô flaminæ furore diverforum annorum (k) tantum non penitus vastatum, renovatum semper caput extulit nitidius, Phœnicis instar ex cineribus. Tantum!

De Scipione Africano, summo Romani nominis heroë, Epilogus. autores referunt, eum non in toga solûm & otio dio, sed sub mediis etiam bellicis môtibus, jucundo eruditorum consortio delectatum in tantum fuisse, ut liber semper eruditus ad eum patuerit aditus, gravissimis licet curis negotiisque intentum. Ardua Tua, quibus distineris, **DOMINE**, omnibus nota, nec ignotus, summus in literas & literatos favor Tuus, qui serenum vultum chartis hiscè promittit, summæ in Te, **DOMINE**, nomenque *Beichlingianum* devotionis testibus.

Quæ votô cœpi, votô demûm finio, ut constans sit atque perpetuus Augustissimi Regis Tui, **DOMINE**, quem tot illustribus meritis demereris, in Te favor, & regno & patriæ salutaris, novumque indies induat virorem *Beichlingianum* nomen, per tot retrô secula jubar diffundens suum, atque augustale decus, nascendi forte quondam datum, nunc novo sese exerens nitore, perennet usque ad finem mundi!

[k.] A. 1639 1656, 1680, add. Lusatographus modô citatus p. 37. seq.

CORRIGENDA.

Pag. 4. Lin. 3. elogiô, ib. Lin. penult, G. J. Voff. Pag. 5. in Annot. lin. 1. Sibylla. P. 7. l. 13. Posteritati, ib. l. antepen. Saxonïæ. P. 10. in Annot. l. 14. utriusq;. P. 11. circa finem, Enzelius, ib. L. ult. anteibat, elogio. P. 13. l. 2. Brunonis vici (f. Brunsvicenf. &c.) ib. in Annot. l. 2. Marchiones. P. 16. in Annot. l. 8. armorialis, P. 19. in Annot. L. 4. regendam. P. 21. l. 23. Vieha f. Wiehe an der Instrut. P. 23. l. 5. Archontis, ib. in Annot. l. 7. leg. pag. III. pro p. III. P. 24. l. 8. aliisq;, ib. l. 17. Trewe pro Urnee. P. 26. l. 4. Saxenburg, ibid. l. II. seq. Henr. & Günth. fratres de Schwartzb. P. 27. l. 15. ferè pro vere. P. 30. l. penult. In hâc. P. 32. l. 3. Fehde Brief. P. 36. l. antepen. Rohrbach. P. 40. l. 10. Heros. P. 45. l. 18. Balchafarem, ib. in Annot. l. 3. leg. fol. 306. P. 46. in Annot. l. 5. apud Casp. Sagitt. ib. l. 8. Wangenheimii. P. 49. l. II. Misnici, ib. in Annot. l. 5. brabia, l. 7. Simnat. P. 50. l. 3. prætereundam, l. 7. atq;, l. 15. Cæsareus. P. 52. l. 14. cûprimis. P. 53. in Annot. l. 3. pag. 373.

*Reliquis, quæ Typothetæ subrepperunt, sphalmatibus
L. B. pro bonitate sua condonabit.*

II
*

ADDENDA.

Quæ Insignia in Annot. pag. 16. In Castro Doloris æneò Illustrissimi Domini Jo, Martini S. I. R. Comitis à Stolberg &c. quod prodiit Lipsiæ A. 1670. Scutum *Beichlingianum*, inter Insignia illustrium majorum lineæ maternæ eadè apparere facie, qualem ex libro armoriali Norimb. depinximus. Nunc renovatâ pristinâ Dignitate atqve Illustrissimò Domino *Magno Cancellario* nostro S. I. R. Comitibus denuo adscriptò, S. Cæs. Majestati clementissimè placuit, Insigniis superaddere augmentum, eâ formâ, qualem in prima figura æneâ sub Icone Illustrissimi Domini Cancellarii insertum cernere licet.

Pag. 22. lin. 5. *Gebassa ad Onestrum &c.* cujus amplissimi pagi parocciæque jurisdicção Abbatem Portensè quondam agnoscebat superiorem. annotante Pertuchiò lib. II. Chron. Port. p. 368.

Pag. 41. lin. 8. Eminent ex his; JOANNES, Tritavus Tuus, Domine, cujus thori socia *Agnes à Wildenstein*, liberæ Francon. Nobilitatis: HERMANNUS, Colledæ Dominus, Atavus Tuus, cum illustri thori conforte, *Sibylla à Schlotheimb: MAURITIUS* pater, abavus; & MAURITIUS filius, proavus Tuus &c.

Ibid. lin. 14. seqq. Prodierunt Illustris ac Reverendissimi hujus Senis, *DIETRICI-WILHELMI à BEICHLINGEN &c.* (qui statione suâ, quam summis laudibus ornaverat, decessit Wurcenæ Kalendis Augusti cło lxxlvi. sexagenario propior, ibidem magnæ matri commendatus in summò Templò cathedrali) Acta feralia Lipsiæ 1654. in officina Wittigaviana: à prudentia & eruditione, summa pietate, candoreque verè Germanò abundè laudati venerando Antistiti, D. Christoph. Bulao, tunc ageni Præfulatùs Misnens. Superint. Wurcinenf. Confessionario & d bastum præconi &c. ex cujus verbis seqq. huc transferre, & sciolorum quorundam scrupis (præter suprâ inserta testimonia satis firma) opponere consultò duximus, quò clarior extet modernorum *Beichlingiorum* cum præcis sui nominis *Comitibus* necessitudo: Es ist auch der seelige Herr Stifts-Rath kein gemeiner von Adel/ sondern aus uhralten hohen Stamme entsprossen/ massen man aus denen Chronicken die Gewisheit hat/ daß länger als vor 1000 Jahren die Tetrarchen des Königreichs Sachsen HERNEN von BEICHLINGEN gewesen. Ja es hat dieses Geschlecht den Hoch-Gräfflichen Stand geführt/ und sind A. 1547. zwey Grafen von Beichlingen mit Churf Johann-Friedrichen/ hoher Gedächtniß/ ins Feld gezogen/ davon der Ältere nach erlittener Niederlage auf der Lochauer Heyde gen Wittenberg entkommen/ der Jüngere aber von den Käyserlichen mit gefangen worden.

Hæc

Hæc in Exordio laudationis funebris venerab. Antistitis, & ad bustum. Panegyristæ. In Personalibus verò s. Curriculò Vitæ subnexò seqq. repetuntur ex Documentis Familiæ domesticis: Was nun des Hochseel. Herrn Stifts-Raths und Decani hohes Herkommen belanget / so ist (so viel man noch gewisse Nachricht hat / weil in den vielfältigen Plünderungen und Brande alles von dem seligen Herrn Stifts-Rath selbst aufgezeichnete weggenommen und verdorben) derselbe aus einem hohen / ubralten / und in Düringen wohlbekanntem vornehmen Stamme / Darinnen auch Gräfliche Standes-Personen zu befinden / wie diejenigen Zeugniß geben können / denen der Düringische Adel und Ritterschafft bekannt; nehmlich aus dem Geschlechte derer von Reichlingen ꝛc. den 12 Novemb. 1587. auf dem Hause Colleda oder R. Kölln gebohren. Colleda itaqve, s. Colonia ad Onestrum, meditullium quasi perincluti quondam Comitatus, & primarium oppidum, Familiæqve illustrissimæ Conditorium Magni Domini Cancellarii nostri avita Domus: sed & tessera gentilitia, quæ ipsius Comitatus antiquissimi Insigniis quæ scutum, quæ cassidis ornamenta, undiqve respondent, & si quæ alia sunt argumenta, supra adducta, atqve testimoniis Autorum probatæ autoritatis firmata, de arcâ necessitudine utriusque lineæ satis testantur.

tab. II

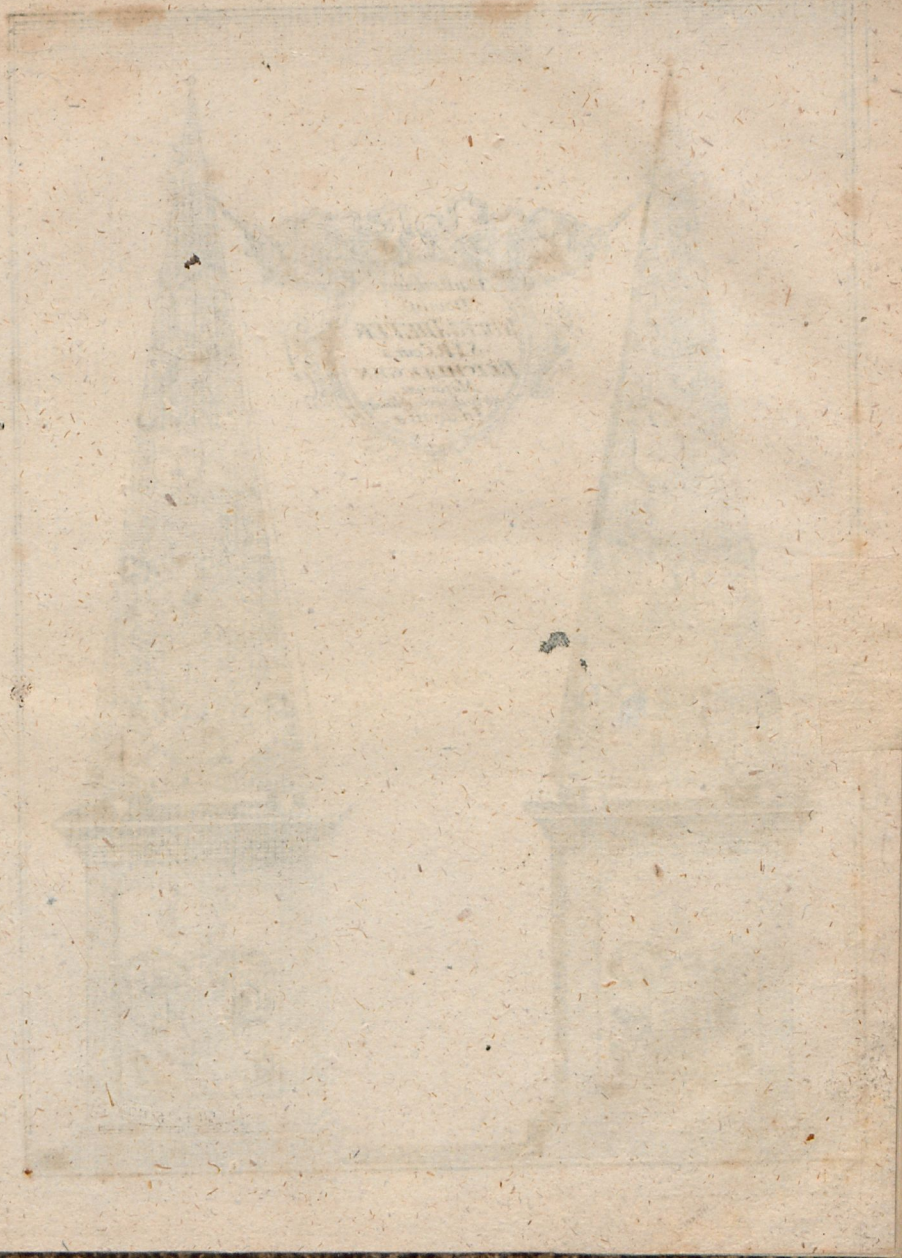

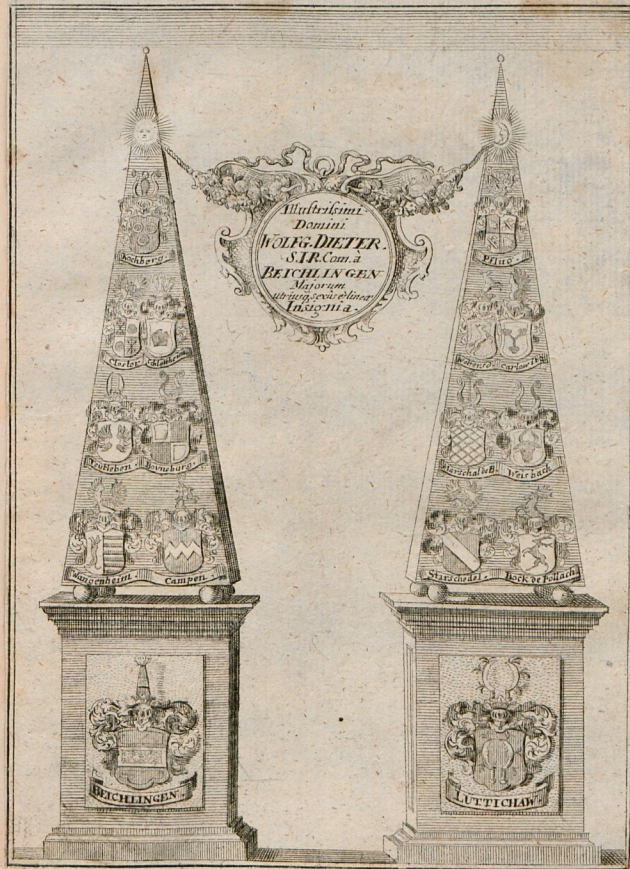
tab. II

tab. III

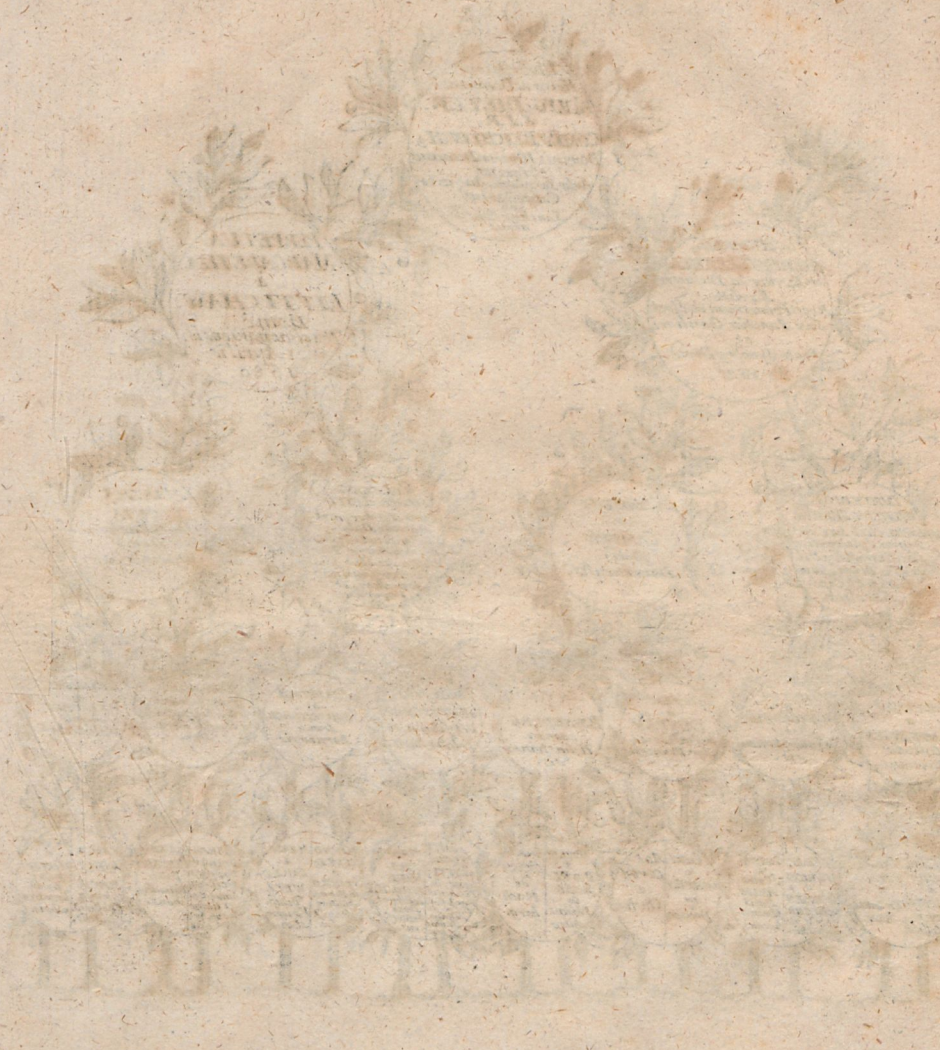

tab. III

Za. 1766

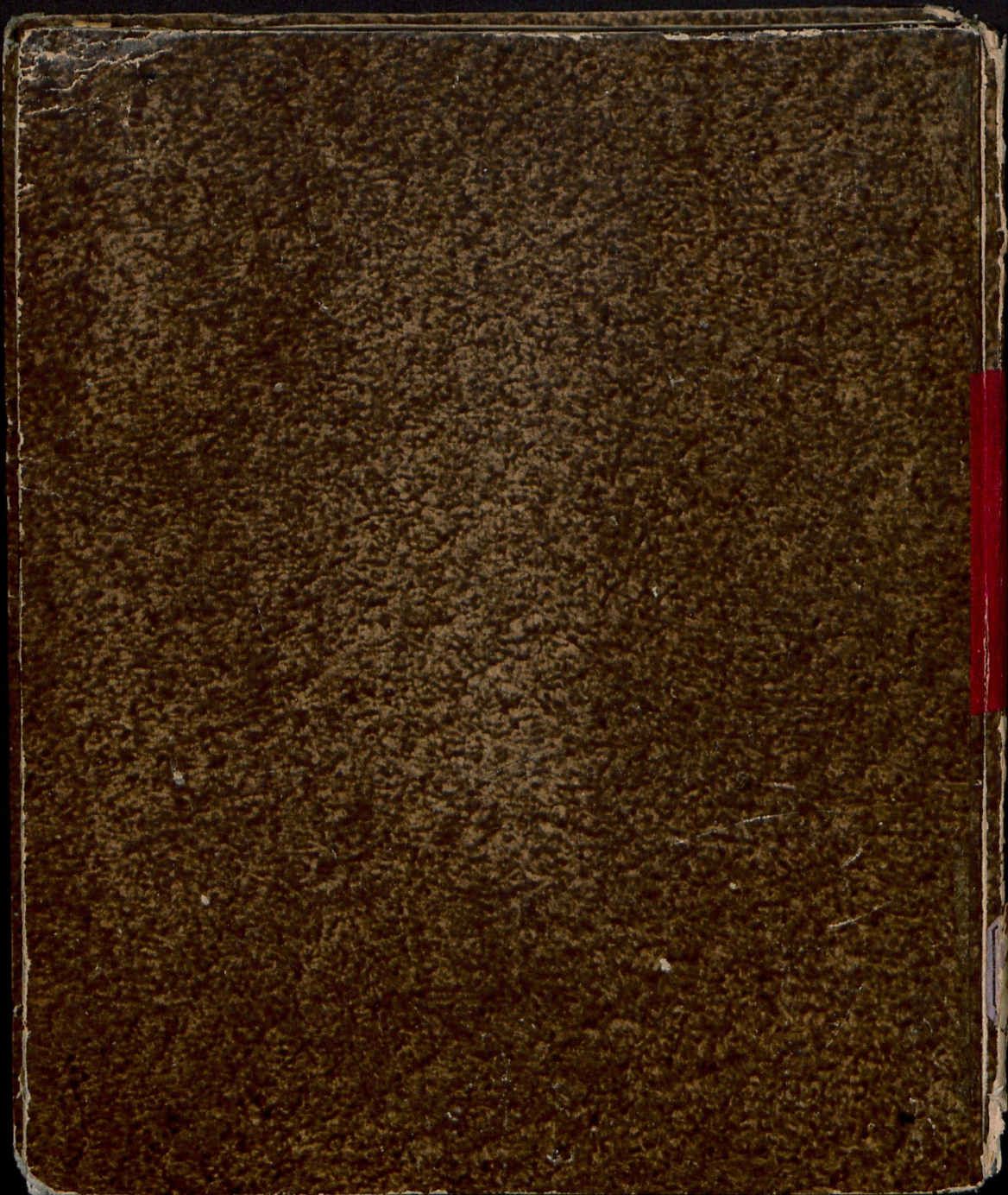
ULB Halle 3
003 330 354

86

n.c.

25.
AUGUSTÆ
BEICHLINGIORUM

ORIGINES,

AULÆ SAXONUM AUGUSTÆ
REGIÆQUE POLONORUM

MAGNO

CANCELLARIO

ATQUE SANCTIORI SENATORI,
ILLUSTRISSIMO DOMINO,
DOMINO

WOLFGANGO-DIETERICO

S. I. R.

COMITI BEICHLINGIO,

Domini perincluti Hoyersvverdensis Domino,

HEROI,

quæ datum est Summo

S.

Dresdæ apud Mauritium Bodenehr, Chalcographum,
ANNO ALTERNANTIS ÆRÆ JUBILEO,

Et Typis Schrötelianis, 1710.